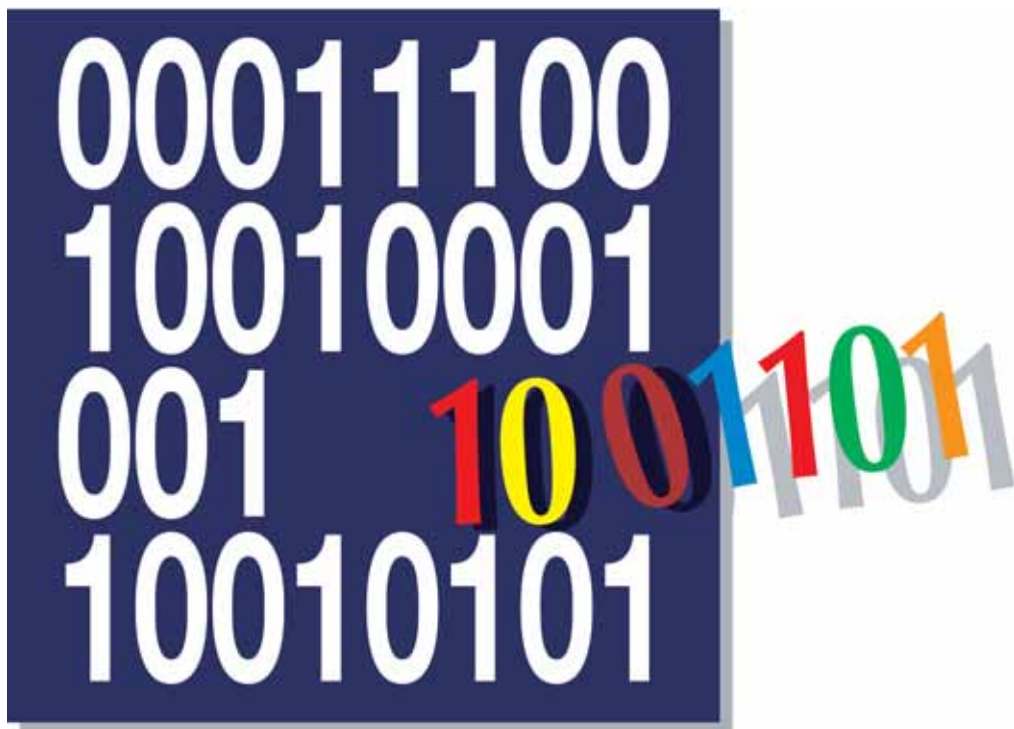

enXARXA'T

REVISTA DE LA XARXA DE DINAMITZACIÓ LINGÜÍSTICA DE LA UB

7

Hivern de 2005
Difusió gratuïta

El català i les noves tecnologies
de la informació (inclou un CD-ROM de programari lliure en català)

V Premi Arrelats de narrativa breu

Festa means Party

El dijous 20 d'octubre va tenir lloc la Festa means Party. Enguany ha estat la tercera festa d'acollida als estudiants que vénen d'arreu del món (i en especial els Erasmus) a les universitats catalanes que organitza anualment la Plataforma per la Llengua <http://www.plataforma-llengua.org/>.

L'objectiu era donar la benvinguda i presentar la nostra llengua i el nostre país a totes aquelles persones estrangeres que estan estudiant aquest curs en universitats de la ciutat de Barcelona. Durant tot el dia van tenir lloc diferents actes. Al matí va haver-hi la ruta del gурmet i al mig dia, una visita guiada al Museu d'Història de Catalunya. A la tarda es va dur a terme l'acte central d'aquesta jornada lúdica davant del Palau Reial, a la zona universitària de la UPC i la UB.

La Xarxa de Dinamització Lingüística de la UB va organitzar una gimcana per a tots els estudiants que participen a la Borsa d'intercanvi lingüístic, i a més va muntar altres jocs oberts a tothom que hi volgués participar. Els castellers, concretament els Arreplegats, van fer un parell d'actuacions. Mentrestant, a la pantalla gegant situada al costat de l'escenari, hi apareixien diferents diapositives en què es mostrava en quina part del territori es parlava català i altres informacions específiques sobre la llengua. Més tard, ja de nit, van aparèixer els diables tots vestits de vermell i fent espetegar tot l'arsenal que portaven; va ser una de les actuacions més sonades. Els diables van donar pas a les actuacions musicals de Skafam o Pirats Sound Sistema, la jornada va anar prenent un to encara més festiu i la gent va poder ballar. Hi havia força estudiants estrangers, això vol dir que el principal objectiu s'havia assolit. Així doncs, esperem que l'any vinent es pugui dur a terme la quarta Festa means Party, com a mínim amb tant d'èxit com aquesta.

Alfred Verdaguer
Estudiant de Farmàcia

VI PREMI ARRELATS DE NARRATIVA BREU 2006

Temàtica: contes escrits, en prosa i en llengua catalana, sobre viatges, reals o imaginaris.

Premi: un viatge a Creta de sis dies per a dues persones.

Termini: 10 de març de 2006 a les 14 h.

Lloc de recepció dels relats: Serveis Lingüístics (Melcior de Palau, 140, 08014 Barcelona) o les seues de les comissions de dinamització lingüística (CDL) de cada centre de la UB.

Podeu consultar les bases a <http://www.ub.es/xdl/arrelats6.htm>

Gimcana de la Borsa d'intercanvi lingüístic

Des del curs 2000-01 funciona a la Universitat de Barcelona la Borsa d'intercanvi lingüístic en què es fan parelles i grups de conversa entre els estudiants catalanoparlants i els que vénen a estudiar a la UB des d'altres universitats del món. Com a activitats complementàries adreçades als participants de les diferents modalitats de la Borsa d'intercanvi lingüístic cada curs s'organitzen activitats culturals: visites guiades per la ciutat de Barcelona, sortides per Catalunya, visites a diferents museus, festes d'acollida, esmorzars lingüístics, cinefòrums, etcètera.

Enguany les activitats culturals que organitzem per als participants a la Borsa tenen un fil conductor, ja que formen part d'una gimcana. D'aquesta manera, les activi-

tats culturals, més enllà de l'interès que tenen per separat, constitueixen una prova d'aquesta gimcana que portarà sis dels estudiants que hi participen als Pirineus catalans, durant tot un cap de setmana.

Pel que fa a les activitats, la primera va consistir en una sortida per les festes de la Mercè, amb cercavila inclosa de les bèsties de foc: la Vibria de Barcelona, l'Arpella del barri Gòtic i tot de feres ferotges. En la segona sortida es va assistir com a públic al programa de TV3 *El Club* en què es va veure de prop com es fa un programa en directe. La tercera prova de la gimcana es duia a terme a la festa d'acollida als estudiants d'intercanvi organitzada per la Plataforma per la Llengua el dia 20 d'octubre, en què va haver-hi castells, diables, música i balls tradicionals i concerts. S'ha previst fer una visita per la Barcelona modernista, veure com es fa un diari a la redacció d'*El Punt*, anar al Teatre Nacional de Catalunya, anar a comprar a un mercat, visitar el Parlament de Catalunya, visitar la Biblioteca de Catalunya i la Fira de Santa Llúcia. Els sis estudiants que acumulin més punts al llarg d'aquesta gimcana, aniran, com hem dit, un cap de setmana als Pirineus. Per informar-vos de les activitats que s'han fet i s'estan fent i per fer el seguiment de la gimcana i revisar la classificació, consulteu: www.ub.edu/slc/borsa

Pep Cara
Serveis Lingüístics

FONDÀRIA

- 4 El programari lliure en català a la universitat.
Ignasi Labastida i Juan
- 6 La Càtedra de Programari Lliure després d'un any de vida.
Orestes Mas
- 8 El català davant els reptes de la societat de la informació.
Jordi Mas i Hernández

OPINIÓ

- 10 EEES, Procés de Bolonya ECTS??
Boi Sagarra i Andreu Font

QUEDEM AL BAR

- 11 Programari lliure.
Anna May, Boi Sagarra i Alfred Verdaguer

SEPARATA

- 15 *La soledat de Marco Polo*
V Premi Arrelats de narrativa breu 2005.
Melcior Comes

L'ALTRA VIDA DE L'ESTUDIANT

- 20 Divendres nit, continuen les classes.
Gabriel Martí
- 21 Festa d'acollida: arribo a quarts de set.
Alfred Verdaguer

CONTE INTERACTIU

- 30 Continuació de 'Snif' de Pablo Martín.
Anna May

L'ENTREVISTA

- 32 Quatre paraules amb... Jaume Figueres.
Eva Gomàriz, Adelina Itó i Oriol Solà

FORA D'HORES

- 22 Zona de cinema
Cinema en català: Entre la realitat i la ficció.
Anna May
- 23 Zona de mediàtica
Setmanari de comunicació 'directa'.
Pep Cara i Boi Sagarra
- 24 Zona de música
Romaní.
Eva Gomàriz
- 25 Trepitjant la zona
Els tresors amagats del Raval: la Biblioteca de Catalunya.
Adelina Itó i Anna May
- 26 Ciberzona
El català a Internet.
Mireia Humà
- 27 Zona de teatre
'El Mètode Grönholm'.
Aida Mallorquí
- 28 Zona de lectura
'Literatures de l'exili'.
Adelina Itó

Llibreries de vell, una opció per a tothom.
Mireia Humà
- 29 El sofà literari
El perquè de tot plegat
Volum II.
Alfred Verdaguer

Consell de Redacció (Xarxa de Dinamització Lingüística de la UB): Josep Cara, Georgina Castellà, Joan Font, Mireia Humà, Adelina Itó, Montserrat Lleopart, Aida Mallorquí, Jordi Matas, Anna May, Joan Mulero, Conxa Planas, Boi Sagarra, Oriol Solà, Alfred Verdaguer. **Coordinació:** Josep Cara, Georgina Castellà, Montserrat Lleopart.

Col·laboradors d'aquest número: Pep Cara, Georgina Castellà, Melcior Comes, Andreu Font, Joan Font, Antònio Garcia, Eva Gomàriz, Mireia Humà, Adelina Itó, Ignasi Labastida i Juan, Montserrat Lleopart, Miquel Mallol, Aida Mallorquí, Gabriel Martí, Jordi Mas i Hernández, Orestes Mas, Jordi Matas, Maria Mateu, Anna May, Boi Sagarra, Oriol Solà, Alfred Verdaguer.

Revisió lingüística: Serveis Lingüístics de la UB.

Edita: Serveis Lingüístics de la UB.

Disseny de la coberta: Antònio Garcia, Laura Velasco.

Il·lustració de la portada: Miquel Mallol

Disseny, edició i maquetació: L'apòstrof, SCCL.

Imprimeix: Gramagraf, SCCL.

DL: B-22352-02

Versió digital: <http://www.ub.es/enxarxat>

enXARXA'T té una periodicitat semestral. Els articles de la revista reflecteixen exclusivament l'opinió de qui els signa. Per participar en el proper número o publicar una carta d'opinió, escriu-nos a enxarxat@slc.ub.edu.

Amb el suport tècnic dels Serveis Lingüístics de la UB.

Amb la col·laboració del Vicerectorat de Relacions Institucionals, Comunicació i Política Lingüística, de la Universitat de Barcelona i del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya.

El programari lliure en català a la universitat

enXARXA'T
4 núm. 7

Quan em van demanar que escrivís un article sobre el programari lliure en català a la universitat, vaig estar pensant en les diverses maneres d'enfocar aquest tema tan en voga darrerament. Una primera opció seria començar explicant què és el programari lliure i enumerar les llibertats que ofereix, però d'això, ja se n'ha escrit molt (1). També podria explicar quines diferències i semblances hi ha entre el programari lliure i el programari de codi obert o de lliure distribució, i comparar-los amb l'anomenat *programari propietari*.

Prefereixo, però, escriure un article que convidi a la reflexió i que faci pensar a la gent les raons per les quals cal defensar el programari lliure (permeteu-me que abusi del llenguatge i englobi amb aquest nom tot aquell programari no propietari) i la seva utilització en l'àmbit universitari, i en altres àmbits, és clar. Sense oblidar les implicacions que té aquesta defensa per a la nostra llengua.

Darrerament tothom parla del programari lliure, dels seus avantatges i dels magnífics plans de migració o adopció que tenen una o altra institució. En l'àmbit universitari català hi ha hagut diverses iniciatives, entre les quals caldria destacar principalment la migració feta a la Universitat de Lleida (2), la creació de la Càtedra de Programari Lliure a la Universitat Politècnica de Catalunya (3), o el màster i el postgrau en Programari Lliure que ofereixen la Universitat Oberta de Catalunya (4) i la Fundació Politècnica de Catalunya (5), respectivament.

Però moltes iniciatives només queden en bones paraules i bones intencions i els ordinadors continuen funcionant amb sistemes operatius propietaris i oferint aplicacions amb el

mateix tipus de programari, i a més, moltes vegades, en una llengua que no és la pròpia de la institució, tot i que hi hagi una versió catalana de l'aplicació. Potser el més preocupant és que ni tan sols ens queixem d'aquest darrer fet.

Hauríem de preguntar-nos per què generalment les bones intencions no es materialitzen en accions reals. Possiblement una primera resposta és que qui té aquestes intencions o les anuncia no acaba de plantejar una estratègia per dur-les a terme. No es tracta només d'instal·lar o oferir uns determinats programes als usuaris, cal que es plantegi una acció global dins la institució; si no, el canvi serà un fracàs.

Per introduir el programari lliure a la universitat cal començar per plantejar-se per quines raons es vol fer. No és només una moda que calgui seguir; s'ha de tenir clar que evitar pagar unes llicències d'ús o obtenir uns programes de manera gratuïta no suposa que el cost econòmic sigui zero. Cal preveure que hi ha uns altres costos si es vol fer un canvi seriós. A més, cal considerar quines són les motivacions reals del canvi, que mai no es poden limitar a les econòmiques. S'han de valorar, així mateix, altres factors com ara la seguretat i la fiabilitat dels programes i s'ha de decidir si es vol optar per la transparència i l'accessibilitat. I no només això, fins i tot cal plantejar-se factors ètics i polítics, com ara el manteniment d'una dependència d'empreses multinacionals estrangeres o l'aposta per empreses autòctones de suport i desenvolupament. Amb el programari lliure es pot potenciar la creativitat i la innovació.

També cal vèncer l'oposició al canvi de molts elements de l'àmbit universitari i combatre les pors o els prejudicis esta-

blerts. Possiblement el més preocupant és qui afirma que allò gratuït no pot ser bo. Però, en canvi, segurament molts dels servidors que hi ha a la institució funcionen amb un programa de codi obert. I és clar que s'utilitza programari lliure a la universitat! Quants ordinadors institucionals funcionen amb un sistema operatiu no propietari? Però quan sortim d'un determinat àmbit, què trobem? Actualment l'usuari només pot optar per alternatives lliures i en català de manera individual. Quan s'instal·la el programari estàndard, en la majoria d'ordinadors no hi ha opció possible i de vegades ni tan sols s'ofereix l'opció lingüística. Els programes propietaris de vegades requereixen instal·lacions suplementàries per permetre l'ús de la nostra llengua.

Un altre aspecte que cal tenir en compte és què fan els professors a l'hora d'utilitzar formats per intercanviar informació amb els alumnes. Fóra bo veure quin percentatge de l'alumnat disposa de llicències d'ús dels programes ofimàtics més utilitzats. Hi ha poca consciència a l'hora d'utilitzar uns determinats formats perquè es parteix de la premissa que tothom té un determinat sistema operatiu i que tothom té un determinat paquet ofimàtic, sense valorar si la utilització que en fan és lícita.

La universitat hauria de plantejar-se si dins la seva missió hi té cabuda l'adopció del programari lliure. No només per raons econòmiques o publicitàries sinó analitzant altres factors com pot ser el foment de la llengua catalana.

Estratègicament caldria que la universitat elaborés un pla de migració en què s'expliquessin els motius perquè es pren la decisió d'adoptar el programari lliure. També fóra bo que en cas que després d'un període de reflexió es volgués mantenir el programari propietari es justificués la decisió i no ens quedéssim amb la resposta estàndard "allò que funciona no cal canviar-ho".

La migració cap al programari lliure pot ser gradual i progressiva però sense oblidar la necessitat de tenir una estratègia global; pensar des d'un principi fins a on es vol arribar. No ens hauríem de limitar a tenir unes certes aplicacions instal·lades i fer una campanya de publicitat per penjar-nos totes les medalles. Caldria que s'ofereís un autèntica formació; potser es podria tornar a aquells cursos en què no apareixien marques comercials i es formava en un tipus d'aplicació, com per exemple els cursos de full de càlcul o de processador de textos, que ara s'han reconvertit en cursos monogràfics d'un sol paquet ofimàtic, que a més n'és propietari. Amb aquests cursos actuals es limiten les opcions d'escollir els usuaris i moltes vegades no es permet l'elecció lingüística.

De la mateixa manera que s'ofereix una llista de programari propietari que qualsevol departament o unitat pot demanar o adquirir, caldria que la universitat disposés d'una llista equivalent de programari lliure que tothom pogués descarregar-se i instal·lar, i que s'anés actualitzant. Moltes vegades aquest tipus de programari és molt més sensible a la realitat lingüística.

Però, a més, caldria ser conseqüent i fer que els documents institucionals generats també adoptessin estàndards oberts; que els llocs web fossin accessibles des de qualsevol navegador, seguint els estàndards establerts per organismes oficials, i no pensar que amb el navegador que té cadascú ja n'hi ha prou. A més, la universitat podria impulsar projectes per adaptar unes determinades aplicacions i fomentar la traducció a la llengua pròpia de la institució.

Així doncs, si s'aposta pel programari lliure, cal invertir recursos per promoure campanyes de sensibilització i demostració, així com facilitar l'accés a aquestes aplicacions sense oblidar el punt fonamental del suport.

Sembla clar que en l'àmbit universitari han de coexistir el programari propietari i el programari lliure. Hem d'aprofitar el millor de cadascun i respectar els formats oberts i l'opció que cal triar, així com l'ús de la nostra llengua. No faré una llista de les alternatives ni una comparativa d'aplicacions similars perquè ja n'hi ha moltes. (6)

Finalment, a l'hora d'implantar el programari lliure a les universitats, cal tenir en compte com vénen preparats els alumnes. S'ha de tenir clar que aquesta implantació seria molt més senzilla si l'opció de la tria s'iniciés a les escoles. Si als nens se'ls facilita l'accés a aquest tipus de programari, quan esdevinguin joves universitaris voldran continuar treballant-hi i no entendran que se'ls obligui a utilitzar el programari propietari, i en altres llengües que no siguin la pròpia.

Com a conclusió voldria apuntar que l'adopció del programari lliure per part de les universitats és una qüestió de voler apostar-hi. S'han d'acabar les bones paraules i passar als fets. L'alternativa a la situació actual és possible i l'únic que cal fer és prendre una decisió i justificar-la. Ens hi posem?

Notes

1. Possiblement el millor lloc on hi ha l'explicació sobre el programari lliure és la Free Software Foundation, que recull l'explicació d'aquesta filosofia, en català: <http://www.gnu.org/philosophy/philosophy.ca.html>
2. La Universitat de Lleida ha publicat la seva guia de migració: <http://web.udl.es/rectorat/viti/guia.html>
3. <http://www.cpl.upc.edu/CPL/>
4. <http://www.uoc.edu/masters/softwarelibre/cat/>
5. <http://www.fundacio.upc.edu/presentacio.php?id=3051-3800&tipus=2>
6. El professor Xavier Amatrain, de la Universitat Pompeu Fabra, ha publicat una guia sobre el programari lliure a l'educació en què es poden trobar alternatives lliures: <http://www.iaa.upf.es/~xamat/FreeSoftware/Programari-LliureEducacio/node10.html>

La Càtedra de Programari Lliure després d'un any de vida

La Càtedra de Programari Lliure de la Universitat Politècnica de Catalunya, en endavant CPL, és una iniciativa nascuda per impulsar el programari lliure des de l'àmbit universitari. En aquest article us expliquem les característiques principals d'aquesta iniciativa i les activitats que s'hi duen a terme.

Moltes de les persones que són actives en l'àmbit del programari lliure estan relacionades d'una o altra manera amb l'àmbit universitari. Aquesta constatació és també certa a la Universitat Politècnica de Catalunya, en què trobem desenvolupadors i usuaris de programari lliure entre l'alumnat, el personal de serveis i el professorat. Malgrat això, aquest col·lectiu de persones no està organitzat i sovint actua en petits grups amb poca incidència.

En un moment determinat, ara fa aproximadament un any, el Rectorat de la UPC pren consciència de la importància d'aquest col·lectiu i decideix emprendre accions per tal de cobrir les seves activitats i augmentar-ne la projecció. Després d'una sèrie de converses, el camí queda ben definit: el col·lectiu accepta organitzar-se sota el paraigua del Rectorat, però amb el benentès que l'ens que l'aculli ha d'estar conduït per la mateixa comunitat. D'aquesta manera neix la CPL.

La CPL es basa en col·lectius de persones que formen grups de treball amb interessos comuns al voltant del programari lliure. La iniciativa de creació de grups de treball neix de les mateixes persones. Tothom, independentment que estigui o no vinculat a la UPC, pot formar part d'aquests grups de treball. Cada grup es dedica a una temàtica concreta. La suma de tots els membres dels grups de treball constitueix l'assemblea que escull el coordinador o la coordinadora i governa la Càtedra. Aquesta organització, si bé és habitual en les comunitats de desenvolupadors de programari lliure, no ho és gens en l'estructura universitària. L'experiència organitzativa de la CPL és singular a la UPC. Així doncs, la CPL és una estructura assembleària i horitzontal que conviu dins d'una estructura jeràrquica molt més clàssica. S'ha d'emfasitzar la convivència en igualtat de drets entre persones de tots els estaments universitaris, incloent-hi l'alumnat i

la possibilitat que persones de fora de l'àmbit de la UPC en formin part.

Les activitats de la CPL durant aquests primers mesos de vida s'han agrupat al voltant de tres eixos: la difusió, la formació i la transferència de tecnologia. Aquestes activitats les han marcat els diferents grups de treball, les peticions que arriben de la mateixa UPC, de l'Administració i de les empreses. Algunes de les més significatives són les que descrivim tot seguit.

Pel que fa a la difusió, hem participat en l'organització de les IV Jornades de Programari Lliure; hem col·laborat en l'organització de la Setmana de les TIC, de la Fundació UPC o en les Jornades Wi-Fi, que van tenir lloc a Manresa. A més, hem participat en diverses taules rodones i conferències sobre programari lliure que han dut a terme col·lectius i administracions d'arreu del país.

Com a activitats de formació, la CPL s'encarrega de la direcció acadèmica del postgrau de Programari Lliure de la Fundació UPC i també ha participat, juntament amb Softcatalà i Òmnium Cultural, en un curs de formació de programari lliure i en un curs d'OpenOffice.org per al Col·legi d'Arquitectes de Catalunya (COAC).

Les principals activitats de caràcter tècnic que s'han dut a terme són la col·laboració amb el grup de treball de la UPC per definir la nova plataforma LMS (Learning Management System) de la UPC basada en Moodle; l'assessorament i la direcció tècnica, conjuntament amb l'Escola Politècnica Superior de Manresa, en el projecte de migració d'un entorn de correu electrònic en plataforma i tecnologia propietària a un entorn en tecnologia lliure per a l'Ajuntament de Manresa; la creació i manteniment d'EINAM, una distribució d'eines científicotècniques lliures per a professorat i alumnat de la UPC; o el disseny i la implementació d'una eina de gestió del padró municipal conjuntament amb els ajuntaments de Manresa i Lleida.

A banda d'aquestes activitats, la CPL també gestiona alguns serveis d'ús general. Particularment, manté un gestor de projectes (<http://lafarga.upc.edu>); un espai de col·labora-

ció per als seus membres (<http://trebal.cpl.upc.edu>); un portal sobre la tecnologia Mono (<http://tornatmico.org>) o les eines de suport a les Jornades de Programari Lliure (<http://www.jornadespl.org>).

Actualment la CPL està treballant en dos projectes que aportaran nous serveis. D'una part, hi ha el Portal Legal, que és una iniciativa del grup de Il·licències. L'objectiu és crear un portal d'intercanvi de coneixement tècnic i legal entre advocats i enginyers de desenvolupament, per generar i difondre un coneixement sòlid que permeti ajudar a comprendre millor les interrelacions entre aquests dos aspectes tan diversos, però alhora tan lligats, del programari lliure. De l'altra, també es treballa en el procés de disseny d'un portal específic per difondre ofertes de projectes de final de carrera que tractin del programari lliure.

Si us voleu posar en contacte amb la CPL, consulteu la pàgina web <http://www.cpl.upc.edu>.

Orestes Mas

Càtedra de Programari Lliure de la UPC

Càtedra de Programari Lliure

inicio notícies

usted está aquí: inicio

navegación

- Inicio
- Fulls informatius i d'opinió de la CPL
- Documentació diversa

últimas noticias

- El programa de les IV Jornades de Programari Lliure a punt!
2005-06-28
- La CPL participa en el curs de programari lliure d'Òmnium
2005-04-26

Càtedra de Programari Lliure

Descripció breu de la CPL, la seva estructura i els seus o

Benvinguts a la pàgina de la Càtedra de Programari Lliure o comunitat de persones interessades pel programari lliure su Politècnica de Catalunya.

El principals interessos de la CPL giren entorn la promoció o UPC. El funcionament de la CPL és similar al de moltes comu regeix per un [reqlament](#).

La CPL col·labora regularment amb empreses del sector i a i patrocinis de diversa natura.

Si voleu estar al corrent de les nostres activitats us podeu notícies que s'envia per correu electrònic regularment. Tam llista sempre que us vingui de gust.

Si voleu conèixer més coses de la CPL llegiu-vos la [llista de](#) podeu consultar els [articles informatius i d'opinió de la CPL](#).

El català davant dels reptes de la societat de la informació

Només ha estat en els darrers dos o tres anys que s'ha començat a atorgar una certa importància a la llengua catalana en les TIC. La seva presència en aquest àmbit estratègic és important per tal de poder funcionar avui dia amb una llengua, de manera natural, pel prestigi que li confereix i, sobretot, perquè és quelcom fonamental per al jovent i per a la nostra societat, i encara més important, fonamental per garantir-ne la pervivència en les properes dècades.

La transició que estem vivint actualment cap a una societat de la informació ha modificat profundament les relacions entre les persones, les empreses i els governs: les empreses usen Internet per relacionar-se amb els clients i proveïdors i utilitzen també eines de gestió del coneixement per ser més eficients; els governs milloren la seva presència a Internet i els serveis a la ciutadania a través de la xarxa; els usuaris usen les eines per millorar les seves relacions personals, planificar les seves vacances o bé fer les compres. Anem de manera imparable cap a una societat altament interconnectada, l'eix fonamental de la

qual és la informació, en què les llengües tenen un paper molt destacat.

En aquest escenari, el programari és molt important, ja que és l'intermediari entre la intel·ligència humana i la informació. Disposar d'eines informàtiques en la nostra llengua és fonamental per portar el català al nou model de societat de la informació, i és tan o més important la implicació de les administracions i universitats en l'ús del programari que ja existeix en català.

En el món del programari, el programari anomenat «lliure» ha representat el factor disruptiu més important en els últims anys, i ha replantejat la manera d'entendre la llibertat dels usuaris, la distribució i l'adaptació de programari i, de retruc, la possibilitat de disposar-ne en qualsevol llengua. El programari lliure és un tipus de programari que dona llibertat als seus usuaris; no tan sols per executar-lo i fer-lo servir, sinó també per a moltes altres coses: per fer-ne còpies, per distribuir-lo i per estudiar-lo. A més, qualsevol usuari pot millorar-lo i fer públi-

ques aquestes millores, de manera que tothom se'n pot beneficiar.

Actualment, hi ha empreses que produeixen i venen programari de propietat (contraposat al lliure); de fet, és aquest tipus de programari el que la majoria d'usuaris fa servir avui dia. El programari de propietat està subjecte a diverses limitacions: d'entrada, normalment se n'ha de pagar la llicència i, a més, està subjecte a les possibles limitacions tècniques i a les que la seva llicència imposa, amb les possibles incompatibilitats consegüents entre programes elaborats per empreses diferents. En certa manera, s'està vinculat a l'empresa que el fabrica (per exemple, per traduir-lo, per aconseguir-ne actualitzacions i complements, etc.).

El programari lliure, en canvi, no està subjecte a aquestes limitacions de millora, ja que la seva llicència permet, de manera explícita, que qualsevol usuari hi afegeixi les millores (o adaptacions) que vulgui, i amb tota llibertat. Està disponible en format de codi font i, per tant, tothom hi pot accedir i el pot fer servir com vulgui. Aquest és l'esperit del programari lliure: que tothom pugui contribuir-hi per millorar-lo sense haver de pagar ni demanar permís a ningú, i que les millores es posin a disposició de tothom.

Els catalanoparlants, quan actuem en llibertat, treballem en la nostra llengua. A Internet, el català hi té molt bona salut i n'és la vint-i-tresena llengua. Milers d'usuaris, institucions i empreses publiquen les seves pàgines web o blocs en català. Quan, per raons tecnològiques o polítiques, com és el cas de la telefonia mòbil o els videojocs, la possibilitat d'incidir en la catalanització d'un producte o servei no és a les nostres mans, el català es troba en posicions anecdòtiques o la seva presència és simplement inexistent.

Des de fa temps, els gal·lesos poden gaudir en la seva llengua d'un sistema operatiu complet anomenat Linux, a més de tot un seguit d'eines lliures, inclou també eines ofimàtiques per a Windows, ja que un grup de voluntaris agrupats al voltant del col·lectiu Kgyfieithu fa uns anys que treballen en l'adaptació al gal·lès. Fa uns mesos, Microsoft i la Welsh Language Board (organisme que promou l'ús de l'idioma gal·lès) van signar un acord per crear unes versions parcialment traduïdes de l'Office 2003 i del Windows XP. Segons molts analistes, inclosa la prestigiosa revista anglesa *The Register*, aquesta és la reacció de Microsoft al fet que tot un seguit d'aplicacions lliures i gratuïtes es trobin disponibles en gal·lès.

Uns quants mesos abans, Microsoft anunciava també que traduiria el seu programa Microsoft Office al nynorsk, la segona llengua oficial de Noruega. En aquest cas, la decisió era la resposta a l'advertència del sector educatiu noruec, que afirmava que no compraria cap còpia més de l'Office si no es traduïa al nynorsk, i Microsoft va accedir-hi a les poques setmanes. Més a prop nostre, el Govern d'Euskadi, a través de la Direcció General de Promoció de

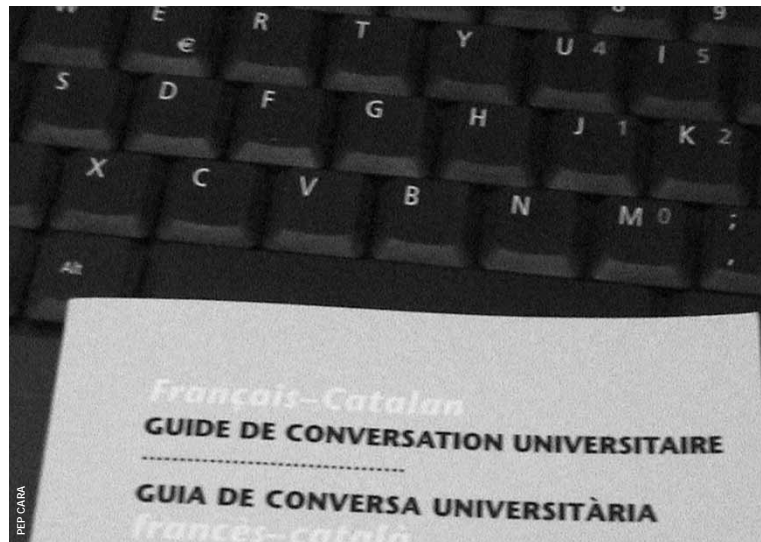
l'Èuscar, fa temps que està traduint a l'èuscar versions de Linux i del paquet ofimàtic lliure OpenOffice.org, després d'haver treballat anteriorment amb Microsoft.

Queden lluny les èpoques en què l'anterior Govern de la Generalitat va haver de pagar 80,5 milions de les antigues pessetes per la traducció del Windows 98 al català, o, el Govern basc, una quantitat pràcticament cinc cops superior per una traducció parcial del Microsoft Office a l'èuscar.

El programari lliure no solament és important per l'imaginari que ha permès la creació d'eines en llengües minoritàries, sinó també per la pressió que ha exercit a empreses com ara Microsoft, que tenien un còmode monopoli. Fins fa poc, Microsoft ha tingut la paella pel mànec per decidir quines llengües eren rendibles, i en quines condicions. Sobtadament, amb la popularització del programari lliure, i la llibertat que ofereix a qualsevol persona per adaptar un programa a la seva llengua, la paella ha canviat de mans. D'un temps ençà, Microsoft afirma que pot fer traduccions parcials dels seus programes principals a un cost molt baix, cosa totalment impensable fa uns anys.

Als Països Catalans, des de fa força anys podem disposar del principal programari lliure en català gràcies a l'esforç de molts voluntaris, un gran nombre dels quals està agrupat al voltant de Softcatalà. Ara mateix, el català disposa de més bona salut i més aplicacions que la majoria de llengües minoritàries europees.

Hi ha dues lliçons importants a aprendre. La primera és que l'esforç de la gent que treballa en el voluntariat pot canviar les coses, com tantes vegades ha succeït amb la nostra llengua durant la història. La segona, i la més important, és que els governs han de donar suport al programari lliure no solament com a eina de normalització lingüística, ja que tan eficaç com ha estat en l'àmbit lingüístic pot ser-ho en molts d'altres, tal com ho demostren experiències com ara la del Linex a Extremadura, en l'àmbit educatiu.

Un segon aspecte clau, addicional al programari, en la introducció del català en la societat de la informació són les eines lingüístiques. Per tal que el català, com a llengua, pugui afrontar amb èxit aquest repte, necessitem tot un seguit d'eines de recuperació de la informació i de tecnologies de la llengua. Aquests eines van des de sistemes capaços de detectar automàticament la llengua d'un document (i, lògicament, reconèixer el català correctament), de fer un resum automàtic del contingut, o d'elaborar respostes automàtiques a preguntes sobre textos, fins a correctors ortogràfics, gramaticals, sistemes de traducció automàtica, de reconeixement de textos escanejats, o sistemes de reconeixement de veu, és a dir, totes les eines necessàries per tal que el tractament de la informació en la nostra llengua sigui una realitat.

Mentre que el seny mateix ens indica la importància de disposar d'aquestes eines, el que té realment d'important, i potser no tant de trivial, és adonar-nos que aquestes eines han de formar part d'un bé comú, de tota la comunitat lingüística catalana, perquè són eines bàsiques en la nova societat i són d'utilitat pública, i com a tals estan fora de la llei de mercat: han de ser de lliure accés.

La compartició del coneixement és el model segons el qual han treballat sempre els científics, publicant i compartint els resultats de la seva recerca i creant una capa de coneixement comú, model sobre el qual la societat sempre ha innovat. S'ha de crear una infraestructura pública bàsica d'eines lingüístiques que la ciutadania, les empreses i les institucions puguem utilitzar per treballar en català en les TIC.

De la mateixa manera que tenim carreteres públiques, que garanteixen la comunicació entre un punt i un altre, necessitem que totes aquestes eines, necessàries per al tractament de la informació en llengua catalana, siguin públiques i estiguin a l'abast de tothom, que constitueixin un bé compartit per tothom. Això no vol dir simplement que aquestes eines siguin gratuïtes, sinó que cal que el programari i els recursos lingüístics que les formen siguin lliures, entenent per *lliures* que siguin, com a mínim, de domini públic juntament amb el seu codi, i, com a desitjable, que s'alliberin amb una llicència de programari lliure.

Un dels pocs recursos lliures de lingüística computacional que hi ha avui dia per al català és el corrector ortogràfic de Softcatalà, elaborat per Joan Moratinos. El fet que sigui lliure ha fet possible que s'hagi pogut incorporar en les versions en català dels programes Open Office, Abiword, Mozilla, o en el sistema operatiu GNU/Linux. També s'ha pogut incorporar en sistemes de correu electrònic tipus correu web o en blocs, en què, per exemple, els usuaris poden corregir les notícies abans d'enviar-les. Sens dubte, l'impacte que ha tingut aquest recurs lingüístic lliure per al català ha estat molt important, ja que cadascú l'ha pogut adaptar lliurement a les seves necessitats. El fet que es disposi d'aquest recurs lliure, però, no impedeix que hi hagi empreses que comercialit-

zin productes, com ara l'Escriu, el Word Correct o el Maxigramar, que no són de distribució lliure.

Realment, el català podria fer un salt molt important, pel que fa la seva presència a Internet i en la societat de la informació en general, si totes aquestes eines fossin lliures. El fet de no poder disposar-ne, bé perquè no existeixen o bé perquè estan a les mans d'universitats o empreses privades que no hi donen accés, representa establir una barrera d'accés per al català a la societat de la informació i dificultats afegides als qui treballen en altres llengües perquè puguin apostar pel català. De fet, ja hi ha algunes eines per al català, i desenvolupades amb diners públics, però que actualment es troben tancades.

L'existència d'aquesta capa comuna de béns per al català en forma de tecnologies per a la llengua deixa espai a les empreses perquè puguin desenvolupar productes més especialitzats i personalitzats, i oferir-hi suport. Així mateix, també fomentem la innovació proporcionant una infraestructura bàsica sobre la qual puguem treballar-hi, disminuint les barreres d'entrada de noves empreses que vulguin treballar amb tecnologies en català.

Hem d'evitar que les tecnologies de la llengua estiguin exclusivament a les mans del sector privat, i hem d'assegurar-ne la disponibilitat com a bé públic, evitant així l'establiment, de manera indirecta, d'un impost encobert (en forma de llicències de programari) per treballar en la nostra llengua en la societat de la informació, un fet que avui dia ja s'està produint.

Els diferents governs dels Països Catalans, les institucions catalanes i les universitats (especialment els departaments de Lingüística Computacional) tenen una gran responsabilitat: assegurar que aquesta capa de recursos lliures per al català sigui una realitat, alliberant la recerca bàsica que ja han fet amb diners públics i tenint aquest objectiu sempre present en projectes futurs.

El català afronta reptes molt importants en la seva introducció al programari: eines lingüístiques, el món dels videojocs, la telefonia mòbil, etc. Reptes que involucren la ciutadania, les administracions i les empreses. Des de Softcatalà portem més de set anys, des del voluntariat, treballant per identificar i superar aquests reptes. A poc a poc, cada vegada més empreses, governs i institucions estan sumant esforços per superar-los. Tenim, doncs, a les nostres mans, les de tothom, persones, institucions i empreses, la possibilitat de superar-los definitivament.

Agraïments a Xavi Caballé, Quico Llach, Francesc Dorca.

Jordi Mas i Hernández
Coordinador general de Softcatalà (www.softcatala.org)

EEES, procés de Bolonya, ECTS??

Breu introducció a la reforma europea que s'acosta

El debat sobre la darrera reforma universitària que es vol implementar ha saltat últimament a la vida quotidiana de les facultats. No és estrany; l'espai europeu d'ensenyament superior (EEES) suposa un canvi radical pel que fa a l'estructuració de les carreres, els objectius i el model docent. Aquesta importància contrasta amb la gran incògnita pel que fa al seu finançament. A part de la més que probable manca de finançament i veient l'experiència d'altres reformes (LOU, LUC, etc.), l'opinió dels estudiants i de les universitats compta ben poc a l'hora de decidir.

La implementació de l'EEES també és coneguda amb el nom de *Procés de Bolonya*. Aquesta reforma l'hem d'entendre, desgraciadament, des d'un punt de vista global i econòmic. La dinàmica imperant en la majoria de governs del món tendeix cap a la liberalització del sector terciari (de serveis) en què es troba l'educació. Veiem com un servei públic i bàsic com l'ensenyament ha passat a ser un nou mercat per a l'economia de mercat o com a mínim així ho considera l'Acord general de comerç i serveis, redactat en el marc de l'Organització Mundial del Comerç (OMC) i impulsat per la Unió Europea (UE), entre d'altres. L'EEES segueix les directrius marcades en l'acord esmentat.

Els objectius oficials del Procés de Bolonya es poden resumir d'aquesta manera: potenciar una major competitivitat de les universitats europees, aconseguir un elevat grau d'atracció envers l'alumnat no europeu, facilitar la ràpida inserció dels graduats al mercat laboral i fomentar la mobilitat dels estudiants i els treballadors. Per aconseguir aquests objectius, els estats signants (en l'actualitat, aproximadament 40) es van comprometre a adoptar un sistema de crèdits acadèmics comú (crèdits ECTS, de l'anglès European Credit Transfer System), a fer un canvi profund en l'estructura universitària (titulacions de grau i de postgrau) i a oferir als estudiants un suplement europeu al títol, en què es detallarien els estudis cursats.

El sistema d'avaluació de crèdits canvia; si ara un crèdit consisteix en 10 hores lectives de classe, els nous crèdits avaluen també les hores que l'alumne dedica a l'estudi i al treball fora de classe i comptabilitzen 25 hores. El nou sistema proposa una avaluació continuada i una disminució de les classes magistrals. Evidentment tot això va lligat a un canvi en el model docent, que està pensat (i així ho reconeixen els seus promotors) per a un estudiant a temps complet, que dediqui un mínim de 40 hores setmanals als estudis. En les noves assignatures, la part principal de la qualificació s'obté amb treballs, pràctiques i les proves que es duguin a terme durant tot el curs, i sovint l'assistència serà obligatòria. Trobo important constatar la impossibilitat de compaginar la feina i l'estudi, cosa que pot limitar l'accés a l'ensenyament superior a molta gent.

Les titulacions actuals es dividiran en els graus i els postgraus. Cada grau durarà entre tres i quatre anys i tindrà entre 180 i 240 crèdits ECTS. Els graus seran de caràcter generalista i s'hi introduiran coneixements generals bàsics i d'altres de caràcter professional amb vista a la posterior integració al mercat laboral. Els postgraus, d'altra banda, seran més especialitzats i tindran de 60 a 120 crèdits ECTS.

També fóra interessant veure els efectes que la reforma tindrà sobre la ja precària situació de la llengua catalana a les universitats dels Països Catalans. L'augment de la mobilitat i la competitivitat a l'hora de captar l'alumnat estranger pot fer que les universitats públiques tendixin a oferir cursos, sobretot de postgrau, en llengües foranes.

No podem saber per endavant com afectarà realment aquesta reforma el món de la universitat, però si hem de fer cas del panorama actual i de l'experiència de les darreres reformes podem dir que el futur no és gaire prometedor.

Boi Sagarra i Andreu Font
Estudiants membres del Claustre de la Universitat de
Barcelona

PEP GARRA

Programari lliure

Ens trobem al bar de Biologia amb en Bernat Andreu, estudiant de Física, en Francesco Praderio, d'Enginyeria Informàtica; en Pau Lozano, estudiant de Farmàcia, i la Marta Burgos, de Biologia. Tots quatre ben disposats a parlar sobre el programari lliure, el gran desconegut.

Creieu que els estudiants universitaris coneixen prou bé el significat de *programari lliure*?

Francesco: Aquí som sis i ja dieu que no en sabeu gairebé res, doncs, segurament, que no. Jo sóc d'Enginyeria Informàtica, i allí mateix, a banda de la gent de primer, també trobes gent de tercer curs que l'utilitza a la *uni* perquè ens hi obliguen, ja que és superior. Potser no l'utilitzen a casa perquè no saben utilitzar-lo o no saben ben bé

què vol dir. Jo crec que no, que no saben què vol dir.

Marta: Jo crec que el concepte ens sona. Però el que no sabem és com fer-lo servir perquè hi tenim encara molt poc accés, tot i que hi ha programes que estan basats en això i que utilitzem. Jo crec que el concepte l'entendem però no estem gaire informats de totes les possibilitats que ens pot oferir.

Bernat: Jo crec que, en primer lloc, si entenem per *programari lliure*, simplement el programari en què tothom pot tenir accés al codi font, la majoria d'universitaris suposo que no el coneixen, i confonen *programari lliure* amb *programari gratuït*. Tradueixen incorrectament de l'anglès. *Programari lliure* no vol dir *programari gratuït*. A partir d'aquí, suposo que els que tenen accés al codi font són pocs i els que realment són minoria són els que treballen amb el programari lliure, és a dir, els que interac-

tuen amb el codi font. Però en general, no. Els universitaris no saben què vol dir realment i encara molt menys com funciona.

Per què creieu que no és gaire conegut? No se'n fa prou difusió o és que la gent simplement no té gaire interès a conèixer-lo?

Pau: Jo crec que ens hi han acostumat així. Bé, jo sé fer anar Windows i per al que jo utilitzo l'ordinador en tinc suficient. No sóc un gran expert en informàtica, i tampoc no tinc temps, ni ganes, ni motivació d'estar-m'hi estona i investigar què puc fer, ja que per al que necessito fer, amb el Windows ja vaig sobrat. Potser és una cadena, el fet de només haver vist el Windows, i no tinc facilitat per als altres programaris.

Francesco: Sempre s'ha cregut que el programari lliure és un sistema molt

PEP CARRA

enXARXA'T
12 núm. 7

complicat d'utilitzar. Això és una idea falsa, i també ha estat impulsada per Windows. La gent sempre diu "Compte amb el programari lliure, que no sé com funciona, deu ser complicat" i un munt de coses d'aquest tipus. En canvi, és tot al contrari, ja que si algú el prova s'adona que és molt fàcil. Jo crec que és conegut però que a la gent li fa por.

Marta: És com si els costés. Costa canviar. I amb el poc temps que tenim... Estem acostumats que, en engegar l'ordinador, hi aparegui el Windows, i ja està. I hi ha moltes persones que encara no s'han preguntat quines possibilitats diferents hi ha a part del Windows.

Bernat: Jo crec que no depèn de les persones, sinó de les empreses. És molt més difícil, des d'una perspectiva empresarial, treballar amb codi font obert, i sobretot amb el que és el concepte de *programari lliure*: tu pots agafar aquest codi font, modificar-lo i redistribuir-lo. Això a les empreses, hi haurà moments que els interessarà, segurament per desenvolupament, però quan hagin d'exercir una estratègia comercial, potser ja no els interessarà tenir els seus codis a l'abast de tothom. De manera que si a les empreses els és més fàcil treballar amb

programari "de propietat", no tenen motius per impulsar de cap manera el programari lliure.

Francesco: Com a empreses a què et refereixes, a empreses que fan programari (*software*) o a empreses en general?

Bernat: Empreses que fan programari.

Francesco: Això ja dependria de quina sortida econòmica tingués, més teoria de mercat, més..., ganes de guanyar diners.

Bernat: Si no té un sentit econòmic molt clar, una empresa no té cap motiu per treballar a favor d'això. És bastant raonable que sigui molt menys conegut.

Podríem dir que les grans empreses, com ara Microsoft, fan tot el possible perquè a la vida del programari lliure hi hagi entrebancs, o això seria un tòpic fals?

Pau: Jo no hi entenc gaire. Però sembla lògic que si estàs venent un producte, i per altra banda hi ha un mercat lliure i gratuït, el que t'interes-

sa és que el mercat lliure desaparegui o sigui al mínim conegut, ja que des del moment que tota la gent adoptés el programari lliure, tota l'empresa s'enfonsaria.

Francesco: Sí, segurament. Abans hi havia unes campanyes, promogudes per Microsoft, en què s'afirmava que el programari lliure és complicat. No els interessa per a res. També volia comentar que els programes de Microsoft normalment es copien, és a dir, es fan còpies de Windows, en comptes de comprar-los. És una cosa que Microsoft podria evitar i no ho evita a posta per poder tenir el monopoli del mercat. No n'obté un suport econòmic directe, no obté diners directament, però pot utilitzar-ho en contra del programari lliure i d'altres programes. El fet que es permeti la còpia de Windows és una mena de campanya contra el programari lliure.

Marta: Jo no hi entenc gaire, però estic d'acord amb el que heu dit.

Bernat: Bé, Microsoft té un interès normal, com qualsevol altra empresa, a mantenir les seves quotes de mercat. Per tant, farà tot el que pugui. No sé fins on pot arribar, fent totes les campanyes que li convinguin, o invertint en un sector o en un altre. No sé fins a quin punt estan disposats a evitar l'ús del programari lliure.

Francesco: Va molt més enllà de l'interès comú. Normalment una empresa el que fa és millorar el producte. Microsoft mai no ha intentat millorar el producte per competir, sinó que ha fet sempre campanyes en contra del programari lliure. No busca la competència, sinó tenir el monopoli i punt. Hi ha programes que el mateix Microsoft deliberadament els fa incompatibles o bé fa que no funcionin bé amb algun programa de programari lliure.

Seria interessant que des de les institucions públiques (Administració de la Generalitat, universitats, etc.) es potenciés el programari lliure? Com creieu que es podria fer?

Pau: Home, jo crec que sí, però no tinc ni idea de com es podria fer.

Marta: Ja s'estan fent coses: jo tinc un CD-ROM que repartia la UPC on hi ha un pingüí del Linux.

Francesco: Els ordinadors de la UPC tenen Windows i Linux. El sistema operatiu Linux és necessari per a nosaltres. No podríem utilitzar Windows perquè no té capacitat suficient. El Linux és molt superior a Windows, per tant, amb Windows no podríem fer les pràctiques. Cal utilitzar Linux. Tampoc és que la UPC el potenciï, sinó que és una eina necessària. Segurament la UPC podria fer molt més del que està fent.

Bernat: Jo crec que si les administracions actuessin en el sentit de rebutjar completament el sistema operatiu Windows, per treballar únicament amb programari lliure, podria estar molt bé. Seria una manera de compensar a escala de mercat tota la gran presència que ja hi té Windows. Encara que això implicaria tenir totes les empreses de programari privades en contra. Des del punt de vista de col·laboració amb les empreses potser no és el millor.

De quina manera o maneres es podria impulsar el programari lliure?

Bernat: La gent que s'interessi per aquest tema i el sàpiga fer funcionar s'hi trobarà molt a gust. Però és necessari fer que la gent hi tingui interès. No sé com s'hauria de fer.

Marta: Una manera d'impulsar-lo a la Universitat, seria, en període de matrícula, incloure un CD-ROM amb el programari lliure en les carpetes que es reparteixen als estudiants.

Pau: Des que ets petit, al col·legi et fan treballar amb Windows. Fóra bo que a l'escola et deixessin treballar amb Linux o amb els diferents programes disponibles, i que siguis tu qui pugui triar realment. Que no et posin sempre Windows i que siguis tu l'únic que vagi a contracorrent si utilitzes un altre programa. Que et donin les dife-

rents opcions, o només el programari lliure. En definitiva, que tinguis més coneixements per poder triar el programa que vulguis utilitzar.

Francesco: Jo voldria referir-me a la qüestió que les institucions potencïessin el programari lliure. Primerament hauria de ser una necessitat per a la protecció de dades, ja que si utilitzes Windows per protegir les dades, mai no saps si té algun codi maligne que no les protegeix.

El que fan les institucions ara és amenaçar Windows, els diuen que utilitzaran el programari lliure, perquè aleshores Windows els rebaixi els preus. Això ha passat a Amèrica del Sud. Quan algun govern ha decidit que ho treballaria tot amb programari lliure, el mateix Bill Gates els ha dit que els deixava utilitzar el Windows de manera gratuïta.

Sempre que la Generalitat diu que utilitzarà programari lliure, cal anar amb compte, perquè potser és una estratègia perquè Windows els digui "us traduirem el nostre producte al català gratuïtament" o altres coses similars.

Marta: Aleshores Windows sí que està fent coses per tal que el programari lliure no tiri endavant.

Francesco: Sí, sí, directament.

Bernat: Jo crec que aquest tipus d'acions, com ara rebaixar els preus o decidir-se per una traducció, ens poden semblar molt malament, ja que s'està anant en contra del programari lliure, però és perfectament lícit per part d'una empresa.

Francesco: No s'haurien de rebaixar així les institucions públiques.

Centrant-nos en Catalunya, creieu que el programari lliure és beneficiós per al català? Lingüísticament, el programari lliure com afavoriria les llengües minoritàries?

Francesco: Una característica del programari lliure és que tothom pot

modificar-lo, ja que tothom té accés al programa font. Aleshores, traduir-lo al català, podria fer-ho jo mateix des de casa. Tothom que en tingui coneixements ho pot fer des de casa. No costa res, i és en aquest sentit que s'afavoreix el català. Es pot corregir, adaptar, traduir... Potser una persona sola ho tindria complicat per corregir tot un programa, però us podria parlar de Softcatalà, una entitat que, entre altres coses, s'encarrega de la traducció del programari lliure. No costa res i pot col·laborar-hi tothom.

Bernat: Hi ha evidències que el programari lliure beneficia el català: quants programes de programari lliure estan traduïts en català i quants programes "de propietat" estan traduïts en català? La diferència és descomunal. Gairebé tots els programes més coneguts de programari lliure estan traduïts al català. En canvi, pel que fa als programes privats, això no és així.

Pau: Jo crec que si cadascú és lliure de modificar, no només el que estigui en català, sinó també en altres llengües més minoritàries, com ara l'aranès, aquestes llengües en surten beneficiades. El programari lliure els dona molt més suport, ja que no hi ha per enmig l'interès econòmic de comprar i vendre ni de minimitzar costos. És més el voluntariat, la persona mateix qui decideix canviar les coses perquè en té ganes.

Ara una pregunta una mica personal. Teniu algun programa de programari lliure instal·lat a casa?

Pau: No. No tinc ordinador a casa, per tant, tampoc no tinc programari lliure.

Francesco: Hi tinc el Linux i tot el que utilitzo és programari lliure. Hi ha el sistema operatiu, del tipus Windows, que és un programa per poder carregar programes, el GNU/Linux, que té diverses distribucions diferents. Jo utilitzo Linux i Mandraque i tots els programes inclosos són lliures. No puc utilitzar programes de Microsoft amb aquests sistemes operatius. I tot està en

català. També tinc Windows, però ara ja no l'utilitzo.

Marta: A mi un amic me'l volia instal·lar, però ara no hi és i la cosa ha quedat així. El que tinc és el Mozilla Firefox.

Bernat: Jo, com tothom que té Linux, també tinc Windows. Però són compatibles, és a dir, els pots tenir en el mateix ordinador, i quan l'engegues decideixes amb quin sistema vols treballar. Normalment funciono amb el Linux, excepte quan haig de treballar algun document que no pugui funcionar amb el Linux.

Francesco: El Mozilla Firefox és interessant perquè se n'ha fet una campanya de publicitat força important. Als Estats Units se'n va parlar molt a la premsa. I és que realment és molt bo i el té molta gent. Bé, de fet, tot són alternatives bones, però aquesta és una opció, a més, a l'abast de la gent.

Bernat: Als Estats Units hi ha més programari lliure que no pas aquí. Estadísticament, aquí utilitzem més Windows que no pas als EUA, on hi ha més gent que empra Linux. Aquí som els màxims consumidors de Windows.

A Softcatalà, totes les persones que hi participen són voluntaris. Per què creieu que hi ha tanta gent que hi vol

participar? Quin benefici en treuen?

Francesco: Sobretot personal. Si ets programador, i veus una cosa que no funciona, la saps arreglar i l'arregles, i t'emportes una satisfacció molt gran, t'emociones. I també per contribuir en tot això. Si hi creus i veus que ho saps fer, per què no hi hauries de col·laborar?

Bernat: És diferent el concepte d'*usuari* en Linux que en Windows. El concepte d'*usuari* en programari lliure, és algú que realment interactua molt amb el programa en si i, per tant, no és el perfil més comú del consumidor comú d'informàtica.

Es podria canviar proporcionant coneixements d'informàtica a tots els usuaris d'ordinador.

Com es podria fer per tal que els usuaris comuns, el 90 % dels quals utilitzem Windows, ens decantéssim pel programari lliure?

Francesco: Potser el programari lliure és més complicat a l'hora de començar, però després funciona molt millor. I és una idea falsa, el fet que els usuaris de programari lliure han de ser experts. Hi ha distribucions, la Mandraque mateix, que són molt senzilles d'instal·lar per a qualsevol persona.

Bernat: Jo utilitzo Linux com si fos Windows. Sense interactuar, no he programat mai res. Tot i que realment hi ha coses que són molt fàcils, i no necessites saber programar. Potser només algú que t'ajudi en la instal·lació.

Francesco: També hi ha manuals molt complets.

Marta, Bernat i Pau: I molt avorrits! Ha, ha, ha!

Francesco: Per exemple, un de la UOC, disponible a Internet que està molt bé.

Per acabar, algun consell?

Bernat: Que a la gent no li faci por xafar un ordinador intentant instal·lar-hi coses.

Marta: Que es vegi l'ordinador més dinàmic, en comptes d'una cosa tan compacta i difícil d'entrar-hi.

Francesco: Jo cada cop trobo més facilitats amb el programari lliure.

Pau: Jo crec que és una mica la por de pensar que si fas alguna cosa, potser deixa de funcionar l'ordinador, no saps com arreglar-lo i finalment te'n quedes sense. Almenys per a mi. No tinc prou coneixements, i tampoc no ho he fet mai.

Marta: I com que és tan barat, arreglar l'ordinador quan se t'espantia...

Francesco: També hi ha CD-ROM que són sistemes operatius que es carreguen sols a l'ordinador i no són gens complicats.

Molt bé. Gràcies a tots per perdre una hora de la vostra vida aquí.

Alfred Verdaguer
Estudiant de Farmàcia

Anna May
Estudiant d'Enginyeria Química

Boi Sagarra
Estudiant de Biologia

V Premi Arrelats 2005

La soledat de Marco Polo

Aeroport Marco Polo. Venècia. Jo: el viatger ancorat. Tretze hores esperant un avió que em torni a casa, a Barcelona, a aquell pis tan enorme com un diumenge sense contractes ni acords, com una llarga caminada sense aigua, com els epílegs de les negociacions quan està tot pactat i només es fa una pantomima simpàtica, com el carrer de Muntaner que puja en sortir del despatx i no hi passen taxis, i m'aventuro carrer amunt, fart, plorós, diluït, una caminada d'hores i plàtans i voreres i passos de zebra, alternant amb els homenets dels semàfors, l'homenet verd que em diu "corre, vés i no tornis, amic meu", i l'homenet encès i roig que em diu "para't, tingues calma i espera, espera", i t'espero després fins que la son em tomba al meu racó del sofà. Sense tu tot és enorme i buit, fred com el llit sobre el qual em tombo, i ara espero que aquesta tempesta es desfaci en broma i gel fos i s'obrin les pistes i puguem enlairar-nos per fi. I poder tornar a casa,

a la vida sense tu, als dies d'afanys sense estímul i d'alegries vanes, de rialles amb regust d'abandó, lletges com ganyotes quan el meu secretari vol fer-me riure amb l'acudit que ha de contar-me cada dia, i jo veient-me créixer les entrades en un mirall rancorós. Perquè sense tu els objectes m'odien, sí, els mobles gemeguen l'absència de la teva roba interior, la rentadora està en vaga perquè enyora els teus mitjons, les teves calces i les teves samarretes d'estampat esplèndid, l'assecadora se m'empassa els calçotets i em respon les preguntes amb un eructe fosc i amb advertències de llums, el microones m'ho crema tot i m'alimento de carbons i d'absència, i la nevera m'odia, em saluda amb un alè agre de podridura fresca, perquè sense tu tot s'ha avinagrat, l'aigua té gust de metall, les canonades canten rèquiems i cants de renúncia quan em dutxo, i el cel ja no té aquell blau impàvid de setí des de les nostres finestres, els passadissos s'han fet immensos com un laberint de viscères que m'anés digerint i la ciutat ha

perdut meravella i la trobo vana i irreal com un decorat de melodrama en capitols.

Sí, Marco Polo. El viatger venecià davant el rei dels tàrtars. El Gran Kan afable i Marco Polo creixent en gràcia del rei. I jo acceptant tots els viatges d'empresa, fins i tot substituint els meus subordinats, tot per no passar les nits entre l'enyor i el ressentiment dels mobles, viatjant, agafant avions i signant contractes, perdut entre balanços, factures, pressupostos i cambres d'hotel, menjant acompanyat d'ambiciosos que volen persuadir-me i somien amb el meu gargot al peu d'un contracte formidable. De París, en conec avingudes en taxi, l'aeroport Charles De Gaulle, la Place Vendôme, els cedres i els ponts i els restaurants amb violins i *pâte de coing*. De Roma, els embussos, el soroll i la Fontana di Trevi, l'aeroport de Fiumicino i la pasta *all'amatriciana*. De Londres, l'hotel Claridge, les tendes de Mayfair, Savile Row, els til·lers i la perfumeria Floris. De Tokio, l'aeroport Narita, l'olor d'encens del temple d'Asakusa Kanunon, el gust de la cervesa Kirin, el *sushi* ambulant, els hotels encoixinats i les tendes de Ginza. Pertot m'esperen els sequaços del Gran Kan, amb un enorme cartell als braços, als aeroports, amb el meu nom estampat en lletres negres, amb un grum que em porta les maletes cap a un taxi, lluint el somriure forçat que deu als peixos grossos, que ha après a distingir per les corbates i els vestits, per les sabates, pel telèfon mòbil sempre sonant i ordenant compravendes en quatre idiomes. Cambres d'hotel, reunions interminables en gratacels sobre ciutats idèntiques, avingudes i taxis i cambres d'hotel, avions i índexs i gràfics de variacions, estimacions de guanys i anàlisis de situacions surant en un líquid fet de rancor i educada ànsia, somriures com piranyes envoltant la dolça carnada dels meus negocis sucosos, i jo escapant-me i trucant a casa des de la cambra de bany, sabent que un telèfon sona en un racó remot d'aquest món desprietat, endevinant el seu ressò luxós per tota una casa buida, plorant com un nadó famèlic i desemparat, sense cap mà amatent disposada a despenjar-lo i a saber coses de mi. Ja ningú rient dels meus enginys maldestres, ja perduda la calidesa d'una veu amable, ja cap boca somrient perquè sí, només perquè sóc jo qui parla de res, no de xifres i de futurs pròspers, no de gràfics d'exercicis passats, sinó parlant-me amb la cordialitat generosa del còmplice, amb la senzillesa dolça de qui ho accepta tot i no espera res més que comprensió i estima, de qui ho sap tot sense necessitat d'informes i memòries de guanys. Però sona i sona i al final només la meua veu al contestador automàtic, pregant-me que deixi un missatge després del senyal. I jo dient abans de tornar a la taula amb les hienes i els xacals, abans de penjar i acceptar que has

marxat i que serà impossible que tornis: «no negligiràs els qui t'estimen, no tornaràs a abandonar qui ho hagués donat tot per tu, no diràs més "oblida el teatre, que em sembla que arribo tard", "estimada, no m'esperis llevada, que encara em falten per mirar uns quants contractes i recomptes", "aquest cap de setmana viatjo a París, però et portaré perfum i joies d'Alexandre Reza". "No diràs mai més això", em repeteixo, i ho repeteixo fins que sento que s'acaba la cinta del contestador automàtic.

I ara aquí, escala a Venècia i Marco Polo tancat. Sense saber què desitjar, no sabent si prefereixo aquesta espera o el retorn a casa, un altre cop obrir la porta i endevinar la buidor i la penombra d'un passadís al fons del qual no m'esperes, i el despatx, entre el despatx i la casa buida, pujant de matinada a peu pel carrer de Muntaner, sota la grandiositat astorada dels plàtans, travessant la groguenca lluminària que vessa dels fanals, parlant amb els homenets dels semàfors, esperant un consell, una paraula amable, un somriure no venal, una pau no llogada, una ardor carnal no negociable a través dels fils del telèfon, i no una presència vestida amb draps provocadors i vulgars, maquillada amb sofisticacions de dimoni amansat, un desvestir-se no maquinal ni una boca amb amargors de tabac i menta rànica, no una carn que m'accepta amb conformitat utilitària, sense passió i amb obediència deguda. Cansat de tot perquè tot s'ha buidat i només queden els gestos, la representació d'una farsa que ja no m'entreté, en la qual només participo perquè és tot el que he après a fer en aquesta vida: llegir balanços, muntar estratègies de mercat, tenir idees que inflen les xifres a final d'any però que a mi m'han portat a pujar carrer amunt cada nit esperant que l'homenet verd em digui que corri, que et trobaré a casa lle-

gint una d'aquelles novel·les que et vaig prometre llegir però que no vaig llegir mai, que et trobaré adormida al teu racó de llit, omplint l'univers amb el teu alè plàcid, sabent que et puc besar i que em somriuràs des dels somnis, que et giraràs en algun moment de la nit i m'abraçaràs i seràs tu, generosa i càlida, a la meva esquena. Però rere els vitralls, l'aeroport és un tel de boira convulsa i freda, de neu bullint, i jo ja he llegit tota la premsa en quatre idiomes, acostumat a no dormir, ja no tinc son i m'alimento d'ansietat i de caramels. Compro xocolates i dolços per al meu pare diabètic, m'apropro al quiosc i m'emporto el llibre de viatges de Marco Polo, l'obro i en lleigeixo, a l'atzar, algunes pàgines que em conten la història d'un vell rei malvat i els seus assassins. El rei, per convertir els homes en assassins al seu servei, va fer construir un enorme i bellíssim jardí, ple d'herbes i flors i fruits deliciosos, va fer construir a dintre castells esplèndids i va fer córrer rierols d'aigua pura, vi, llet i mel, i el va omplir de dones belles, expertes ballarines, que tocaven el llaüt i cantaven i vestien vestits adornats amb perfecta elegància, i que

tenien cura en tots els capricis de tots els joves que s'hi estaven. Perquè en el jardí no hi havia cap cosa trista, només la diversió i la luxúria. I a l'entrada del jardí s'alçava un castell, el castell del vell rei, que en custodiava l'entrada i la sortida. I quan volia convertir algun dels joves del seu regne en assassí només li havia de donar un beuratge i abandonar-lo adormit al seu jardí, i deixar-lo viure allí uns quants dies, passats els quals, després de fer-li beure un beuratge semblant, se'l tornava al món i als seus afanys. El jove, en despertar, s'entristia molt, perquè es trobava desposseït dels seus consols. Però el vell rei, que es proclamava profeta, li assegurava que, si moria obeïnt-lo, d'immediat tornaria a aquell cel. Per això desitjaven els joves donar la seva vida per acatar-lo. Llavors se'ls ordenava que matessin aquell i aquell altre i que no temessin la mort, ja

que arribats en aquest punt serien portats cap a la glòria. Fins que el rei dels tàrtars va arrasar aquell lloc i va capturar el vell rei i els seus assassins.

I et veig omplint-me una copa de vi, et recordo cantant sota l'aigua de la dutxa, jo allargat al llit i sentint la teva veu a través de la porta mig tancada, un cant lleu i content, la teva veu arribant-me a través d'un entre-son de plenitud, als llençols encara la tebior de la teva empremta, i l'olor selvàtica i grassa del nostre amor saturant el vapor càlid que va omplint tota l'estança, i jo vestint-me mentre et sé assecant-te els cabells, encara cantant, i jo sortint del jardí i la meravella, per tornar al món sense necessitat d'un beuratge adormidor, només un cafè ben carregat i ja sóc al meu despatx ordenant al meu secretari que em porti balanços, registres, que organitzi una reunió per a les cinc, que anul·li aquell dinar, que n'organitzi un altre, que em porti la premsa, que em conti un acudit i que després em busqui un vol per a demà en primera classe cap a Roma o Londres, m'és igual, sempre m'espera el mateix cartell amb el meu nom escrit en luxoses lletres negres i un taxi i un grum i un estol de somriures volant entorn d'una taula, cobdiciosos, estudiats, implacables, gairebé protètics, com els dels amics del pare quan algun diumenge sense contractes ni acords m'apropro a la residència i els trobo envoltant també una taula però jugant a cartes, el pare sense aixecar la vista dels naips, jo assegut al seu costat i ell dient "cavall de copes" i somrient sense veure'm perquè m'odia des que el vaig ficar en aquella residència de luxe, envoltada de gespa i xiprers nans, sense rierols d'aigua pura i vi i llet i mel, però amb flors i infermeres belles, totes amb bates blanques i somriures amatents i àvids d'algú que les retiri de tenir cura de vells milionaris ressentits.

Marco Polo i el seu pare viatjaven junts. Però el meu pare arrossega una petita bombona d'oxigen sobre un petit carretó, fins que vaig portar-lo aquí seguia fumant Coronas llargs i rossos i es feia portar marisc a casa i se'l menjava sol davant la televisió mentre es mirava una pel·lícula *porno*. Em vaig cansar de saber-lo sol i ofegant-se, fent venir a casa ballarines de *striptease*, polint els seus llicenciats pals de golf, arrossegant per la seva casa enorme les cadenes dels seus roncs col·lapsats, la seva petita botella d'oxigen i la seva furiosa soledat de vidu, la seva figura ossuda i malgirbada d'home desvalgut i sol, petits tubs li surten del nas; la mort s'emportà la mare i va deixar-lo indefens, sense saber-se vestir ni rentar la roba, sense saber fregir un ou i omplint la casa de cendres, li vaig contractar una assistenta i després algunes més, però les arrossegava a totes cap al llit dient que no sabia dormir sol, que necessitava només un poc d'escalfor humana, un pes sobre el llit i sentir

que hi ha algú als matins i que el món no és una escaramussa solitària, els tocava els pits i els pessigava les natges i les tancava a casa perquè haguessin de dormir amb ell, amb el pare, el pare incendiant al jardí de casa tots els vestits i les sabates que va deixar la mare, trobant-lo amb les tisores a les mans i retallant velles fotos de tots dos, encenent amb el retall de la silueta de la mare jove un cigar havà i fumós com una xemeneia de vaixell de vapor. Enfadat amb la mare perquè l'havia deixat per un càncer, amb el dinar sense fer i amb els pantalons sense planxar, ell sol i plorós menjant marisc en pijama, envoltat de pals de golf, davant el televisor encès i emetent cossos nus travessant-se en un continu vaivé gemegós i lasciu. I jo al seu costat durant algunes hores a la residència on vaig portar-lo quan el vaig trobar gairebé mort, allargat al llit i envoltat de burilles i cames de llagosta, amb la botella d'oxigen buida als peus del llit i els llençols fent mapes d'oblidades comarques d'orina i de merda.

Rere els vitralls, Venècia és un estrall de neu i d'ombres excitades. La noia de la companyia aèria em diu que les pistes continuen tancades, però que d'aquí a unes hores està previst que pugui enlairar-me cap a la meva ciutat de negocis i abandó afanyós, cap a les meves ràpides rutines d'empresari ferotge. Em fixo en la noia i veig que no em somriu, porta els llavis ja des-pintats, la boca dibuixa una actitud amable i sincera, porta els cabells recollits en una cua discreta i laboral, uns cabells d'un castany tranquil acariciant-li al vol les espatlles, porta un vestit sobri, d'hostessa, blau i amb una brusa blanca sota una curta americana circumspecta que ja acusa les moltes hores de treball. Des del seient d'espera i rere el llibre de viatges de Marco Polo, la puc contemplar impunement. Endevino que tindrà ja trenta anys i que està farta d'aquesta feina, jo en tinc gairebé quaranta i mai no m'he cansat de guanyar diners, d'agafar avions i de signar contractes, però a ella se la veu decebuda, desencantada i mirant-se cada poc el rellotge. La continuo mirant. Les nostres mirades es troben, jo no abaixo la vista. Somric, ella abaixa els ulls cap a la pantalla de l'ordinador i dissimula consultes, recerques d'informació o actualitzacions de dades. Es porta una mà a la nuca i aixeca la mirada torbada cap a mi, em mira sense vels de distància reglamentària i esbossa un tímid somriure fugaç, amb els llavis molt junts, oprimint i dissimulant un implícit reconeixement inconfessable. Per un moment torno al jardí, queda lluny el meu món de percentatges i balanços i reconec en la seva mirada i en l'esbós del seu somriure una viable possibilitat d'acceptació.

Aeroport Marco Polo. Venècia. Sembla que la tempesta es vol calmar. Va caient el vel de teranyines fredes

i sembla que el dia va insinuant una certa serenor que ens permetrà enlairar-nos. Penso en la meva casa buida, que arribaré a casa i no hi haurà ningú disposat a abraçar-me ni a rebre els regals que compro ja per a ningú, que es van acumulant pels racons de casa sense obrir, petites muntanyes de paquets creixen sobre les taules, plenes de sabates i joies, de llenceria i mocadors i d'expectació fallida. Tornar a la rancor dels mobles que sense tu omplen la nit de cruixits, als aparells elèctrics que m'odien i ataquen i es burlen amb pampallugues de llums. Sentir-me com el pare, vidu i sol i covant rancors contra l'ordre i la justícia de les coses. Saber que quan arribi per fi a casa serà tan sols dissabte i quan em llevi m'esperarà un diumenge sense contractes ni acords, sense res més per fer que escoltar la buidor del meu present i el plany de les canonades, anant a veure el pare i trobant-lo amb les mans plenes d'una bona basa i dient "jo poso el rei" sense mirar-me, i jo amb els ulls fets en el jardí que es veu des de la sala de jocs, on no corren rius però creixen els oms i els ancians prenen banys d'un sol ros de febrer sense esperança, envoltats pels somriures rígids de les infermeres que quan marxo sospiren i m'espiesen rere les cortines escoltant com el meu cotxe marxa cap a un present que les exclou.

El monitor diu que d'aquí a una hora podré partir cap a la meva vida ràpida, sorollosa i buida com un exprés de mitjanit. Miro la noia de la companyia aèria i la sorrenc mirant-me. Els monitors diuen que falta una hora per partir. Somric a la noia i m'hi apropo. Em sé persuasiu i m'agraden els reptes i els seus ulls ametllats, les seves galtes pàl·lides i el refugi que endevino entre el seu coll i el pit, i la calidesa plena d'uns pits que es perfilen rodons i amables sota la seva americana arrugada i blava. Té una veu plena de cançons, parla el seu dialecte venecià i em diu que quan surti el meu avió tornarà cap a casa. I voldria escoltar aquesta veu encara més, i li dic que m'agradaria que m'acompanyés a Barcelona, i ella riu i em diu "tu sei pazzo", li dic que no estic boig, sinó que simplement m'agrada escoltar-la i que podríem intentar alguna cosa, que vingui amb mi i que ho deixi tot per una aventura com la de Marco Polo, que jo sóc Marco Polo, i que ella podria ser la meva Donata, i ella riu i em mira des d'un estupor magnetitzat.

Aeroport Marco Polo. Venècia. Veig a través dels finestrals com alguns avions ja s'enlairen. El cel anuncia un final de dia esgotat i ombriu, ventós i fred però ja propici per sostenir avions cap a casa. Els monitors diuen que dintre de mitja hora comença l'embarcament dels passatgers, però jo ja sé que a ella li falta menys per decidir-se a acompanyar-me. Li fan gràcia les meves pensades i participa jovial en el meu joc de

seducció, em diu que no ha de tornar al treball fins dimarts i jo li parlo de Barcelona, li ofereixo un sopar al millor restaurant de la ciutat i un diumenge de passejades sota la tendra ombra dels plàtans del passeig de Gràcia, admirant edificis i comprant bagatel·les a les tendes de les Rambles, dinant a Els Quatre Gats i passejant després entre les barques mentre mengem coca de pinyons. Riu i és preciosa, i li ofereixo una de les meves teatrals mirades d'imploració fingida i noto que, entre sospirs i temors alegres, va cedint a poc a poc. Barcelona serà com el jardí del rei vell i malvat, li dic, li ensenyo el llibre de Marco Polo i li conto aquella història, i mentre li explico veig de quina manera m'escolta i somriu i es fa meva i transigeix.

Aeroport Marco Polo. Estem sols els dos, asseguts a primera classe. A ella no li ha calgut bitllet, les hostesses l'han deixada embarcar després d'un intercanvi de somriures còmplices. Ara davant nostre el cel és el pròleg d'un prometedor cap de setmana de glòria, faré que obri tots els munts de regals que s'eleven pels racons de casa, ella em lliurarà dels gemecs dels mobles i de l'odi cruel dels aparells, demà li compraré pastissos i sabré pujant cap a casa que no m'espera la buida penombra, sinó un somriure i la fortalesa càlida d'uns

braços benèvols. El vol dura gairebé dues hores i continuem parlant i coneixent-nos. Ella no està lligada a ningú. Hi ha un moment de benestar tranquil, després dels riures i de les nostres històries sentim que l'avió sura dins un present pletòric de promeses. Sento com ella es mig adorm, esgotada, sobre la meua espatlla, sento el seu alè plàcid, la calidesa del seu pes sobre meu, el serrell caigut sobre el seu rostre com una tènue cortina rere la qual alena una boca que ja cobejo. Veig que pel finestró el dia s'ha fos deixant rere seu una alta negror compacta i tranquil·la. Li passo una mà pels cabells i la sento a mig dormir. Em trec de la butxaca de l'americana el llibre de Marco Polo i la meua agenda electrònica i veig que dilluns a primera hora tinc una reunió molt important. No em serà difícil convèncer-la perquè es quedi. Veig a l'agenda que dilluns també dino amb els meus assessors fiscals, i que, a més, dimarts viatjo cap a Londres. Aeroport de Heathrow. L'avió comença a baixar. Barcelona. Aeroport del Prat. Ella es desperta i em somriu i badalla i accepta. Dimarts a primera hora viatjo cap a Londres. Li portaré algunes coses de les tendes de Mayfair, de Savile Row, de la perfumeria Floris.

Divendres nit, continuen les classes

Repassant diversos passatges de la història de la música, el nostre estimat professor apunta que a parer seu el romanticisme ha estat l'última gran revolució en molts sentits. El pas a la modernitat va esdevenir en el període romàntic, motivat per la reivindicació d'una subjectivitat emergent. La revolució s'unifica sota el lema "ni un compàs de més sobre l'autèntica inspiració", i els postulats i els esquemes clàssics no poden sinó trontollar sota aquesta imperiosa obertura d'horitzons. Després van venir tot un seguit de moviments que pretenien ser innovadors respecte dels seus predecessors. Però el nostre professor persisteix en la ferma idea que l'última gran revolució es produeix en el període romàntic. Tot allò que va venir després ho podríem qualificar d'*innovacions*, però en un sentit menor.

Algú, no recordo qui, pregunta si devia haver-hi una autèntica revolució en les últimes tendències musicals. Segons ell, el salt que es fa de Bach a Beethoven, i d'aquest a Wagner, no és ni la meitat de gran que el que va de Kraftwerk a Mathew Herbert, de l'inici de l'electrònica a les últimes tendències experimentals. El concepte de música s'ha vist ampliat fins al punt que és necessari replantejar-se si no són música els sons i renous més estranys i diversos, argumenta. El *drum'n'bass*, escoltat al CD de butxaca tot caminant pels carrers de la ciutat, porta el ritme frenètic d'aquesta música, dels cotxes, dels vianants, dels llums i els semàfors de la gran urbs. Les discoteques són, per al nostre estudiant, reflex d'una revolució sorda en l'àmbit musical, i els matisos que oscil·len del *drum'n'bass* al *minimal techno*, per posar-ne un exemple, un abisme insondable entre el gran ventall d'es-

tils i possibilitats que s'obre en els últims temps.

Però aquesta opinió no és compartida en absolut pel nostre estimat professor. "Allò que viviu a les discoteques", sentència, "no és més que una bacanal, una reposició moderna de les festes bàquiques romanes, una pagantzació encara més gran d'allò que en el seu temps era una dansa col·lectiva de caràcter religiós en honor a Dionís". La dansa col·lectiva, la recerca d'un èxtasi conjunt al ritme d'uns compassos repetitius, d'una mística o, simplement, d'una alliberació en la improvisació massiva és una cosa totalment antiga, romana o, més encara, que es remunta als nostres avantpassats grecs.

El nostre company opta per no rebatre altre cop l'opinió del seu superior i la dialèctica acaba aquí. I si bé li resulta suggestiva la idea que els grecs s'embriaguessin en una festa col·lectiva, d'alguna manera discotequera, i si bé li pot semblar divertit imaginar-se vestit de romà ballant l'últim tema del grup Vive la fête en un "Fòrum" de la vella capital romana, continua pensant que les reflexions que es fan al voltant de la música en el segle XXI disten molt dels ritmes repetitius d'aquelles bacanals romanes i, així mateix, de les grans peces i simfonies romàntiques.

Una bretxa s'obre entre els dos interlocutors: un d'"apocalíptic" davant les últimes tendències musicals i un d'"integrat" que veu en aquestes noves tendències el somni que alguna cosa nova i grandiosa pugui estar esdevenint justament en l'època que li ha tocat viure.

Més enllà d'ambdues opinions, hi ha una considerable absència de teoria

en el terreny musical, en què els creadors busquen noves formes i sensacions però sense teoritzar en grans volums, de manera que les biblioteques estan mancades d'aquest tipus d'estudis. Sigui com sigui, a la recerca d'una posició vàlida enfront d'aquest debat, els estudiants acudeixen a les discoteques o a locals estrambòtics amb la intenció de trobar-hi l'últim concert de música experimental, tot mirant d'esbrinar si hi ha realment una revolució en el terreny musical o més aviat un *refregit* d'allò que s'ha fet sempre però amb instruments i tecnologia a l'última moda.

Mentrestant, el preu que cal pagar és una gran quantitat d'hores de desvetllament i el consum inevitable i massiu, sota l'aparença escollida per cadascú, del vi bàquic del segle XXI. Més d'una mare s'escandalitza de la vida nocturna que porten els seus fills el cap de setmana, però ells responen que, més que no pas acudir a les sales de ball per desfogar-se, hi van a la recerca de més arguments per a un debat que no ha quedat tancat durant les hores lectives de la setmana.

Gabriel Martí
Estudiant de Filologia Catalana

Festa d'acollida: arribo a quarts de set

Arribo a quarts de set. Estic cansat. La nit anterior el sexe amb dosis airejades d'amor ha estat una constant. He tingut la sort d'acariciar la pell tendra del seu cos, feta de pedaçs càustics suaus, acollidors. Ella es diu Estel i crec que el passat *hippiós* dels seus progenitors té a veure amb aquest nom dolç, de pastisseria.

Ens trobem al Palau Reial, allà mateix on la boca xafogosa del metro et deixa. No hi ha gaire gent, de moment. Començo a veure les primeres sueques, els primers francesos despistats, bé, començo a veure els primers Erasmus. Un porret a la mà dreta, els companys de sempre de la plana de Vic i una *birra* m'acompanyen en aquest magnífic dia calorós d'octubre.

L'objectiu és donar la benvinguda i ensenyar una mica en què consisteix aquest país de frustracions a tots aquells estudiants forasters. El muntatge és a càrrec de la Plataforma per la Llengua, la primera impressió és bona, la segona, que consisteix a consumir algun tipus de líquid, ja no tant. La cervesa val dos euros i el got no retornable, un. "Ja hi som" diuen uns. Però bé fem un esforç, tot sigui per la llengua i no caiem en la temptació d'anar al Dia.

Tot d'una veiem com els castellers decidits escalen amunt, crec que la intenció no és tocar el cel sinó passar una bona estona. La nit comença a fer de les seves, el sol cansat decideix anar al jaç. Em trobo en Marcus, és alemany. Parla un català decent. Un bon noi. Més tard es troba amb en Henry, és anglès. Tots dos formen part de la Borsa d'intercanvi lingüístic de la Universitat de Barcelona i les parelles que han fet són prou maques.

No sé quina hora és però decideixo posar-me la camisa de màniga llarga. Fa *rasca*. Els becaris de la Xarxa de dinamització Lingüística posen en marxa la gimcana. No és fàcil i algunes de les qüestions són extremadament fines.

Al costat de l'acte hi ha la Diagonal, ara ja no la sentim. Ara ja hi ha força gent que volta per aquí, no som una multitud però ja no som els quatre gats del principi. Parlo amb un grup d'italianes, em diuen que el català els costa i que millor que parli en castellà. M'entra el *mal de llengua*, com molt bé descriu l'Enric Larreula. En un acte que podríem batejar com a *desesperat* decideixo parlar en anglès, amb un anglès macarrònic, vulgar. Ara ja tothom m'entén. La comunicació és essencial i sense aquesta segurament la humanitat no s'hauria enamorat tant de si mateixa. Parlo amb una madrilenya i acabem parlant en anglès. La situació arriba a ser còmica però sense petits cristalls d'humor riuríem molt menys.

Dalt l'escenari els Skafam fan de les seves, o sigui tocar música. L'Oriol intenta lligar amb la Núria, intentem fer tot el possible perquè el desenllaç sigui tràgic. Ho aconseguim, l'Oriol es posa vermell. En aquests moments t'adones que el sexe contrari senzillament és una excusa i l'amistat, l'essència. Com diu Pompeu Fabra: "allò perquè una cosa és el que és; el que hi ha en una cosa de permanent i invariable". Em desfaig en elogis quan parlo d'aquest mot que s'anomena *amistat*.

Les tres o quatre cerveses comencen a fer el seu efecte, nosaltres culers de mena, en Joel en canvi és *perico*. Les cançons de caire futbolístic arriben. Un petit exemple seria: *Perico que*

vuela, perico a la cazuela. La festa al final esdevé individual. Tothom la viu d'una manera diferent.

Ara els que estan enfilats dalt de l'escenari són els Pirats Sound Sistema. El ritme s'incrusta als nostres efímers cossos. Ballem, fem una volta i tornem a ballar. Les cames no em fan figa però estan una mica cansades. S'acosten les dotze, ja ho són. Portem cinc hores a Palau Reial. El metro ja l'han tancat, ara la principal preocupació ja no és seduir cap dona sinó com tornar. Els companys de la plana ja fa un parell d'hores que han marxat, he perdut en Boi, decideixo asseure'm, contemplo l'espectacle. No arribo a cap conclusió, tampoc no cal. Només se m'acut que la llengua és meravellosa.

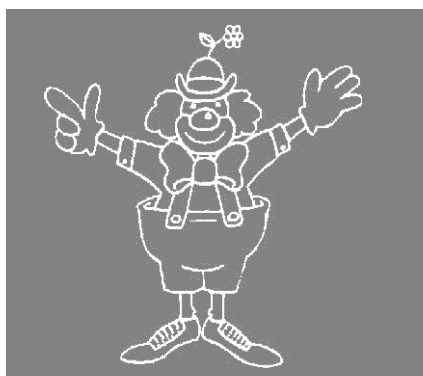
Alfred Verdaguer
Estudiant de Farmàcia

Zona de cinema

Cinema en català: Entre la realitat i la ficció

Tot just dos minuts després de començar la sessió, una parella de les set persones que érem a la sala es va aixecar i se'n va anar. Potser es pensaven que anaven a veure una superproducció de Hollywood o tal vegada un film del nou i admirat gènere europeu. Res d'això. *La doble vida del faquir* no pertany a cap dels dos gèneres anteriors, sinó que es tracta d'un modest film que parla de la màgia dels records, del poder de les parets que parlen, de les vivències personals de cada una de les persones que apareixen a la pantalla. És una realització cinematogràfica a mig camí entre el documental i la fantasia, rodada en un poblet anomenat Sant Julià de Vilatorrada, al bell mig de la Catalunya que tots coneixem.

Va arribar a les nostres pantalles al final de setembre d'enguany però abans ja havia estat a la secció Zabaltegi del Festival de Sant Sebastià, on va ser ben rebuda per la crítica. El film es basa en una pel·lícula de l'any 1937, produïda per un cineasta *amateur*, Felip Sagués. Aquesta tenia com a actors els nens d'un col·legi d'orfes pobres i la filla d'un marquès que, com el mateix Felip, fugia del terror i la barbàrie de la Guerra Civil, i s'amagava a Sant

Julià. La pel·lícula, una exòtica via de fugida per al seu director, s'anomenava *Imitando al faquir*.

El film reflecteix el que passava aleshores, ja que es pot assimilar el fet que els nens deixessin les seves bates de ratlles blanques i blaves per disfressar-se de mags, princeses, sultans i exploradors, amb el fet que la societat civil es vestís amb uniformes militars i els capellans anessin de paisà. Aquest últim fet és l'únic canvi que van apreciar els nens que anaven a l'escola durant el temps de guerra, a part que ja no havien de dur més els cabells tan curts com havien estat obligats a portar-los sempre.

A la pel·lícula actual hi apareixen imatges de l'antiga, que era muda i de 25 minuts de durada, alternades amb imatges dels ancians que en el seu temps la van interpretar, que comenten, meravellats passejant per l'escola, els moments viscuts i els records i les vivències d'aquell temps. Per acabar-ho d'arrodonir, també hi ha imatges de nens que actualment estudien al col·legi, i que surten disfressats com els seus antecessors, per tal de revivir la màgia i l'encanteri de la pel·lícula original. És com un joc de miralls entre un temps que no es vol deixar en l'oblit i el temps actual.

També hi ha altres personatges, diferents, però no per això menys importants: per una banda, la filla del cineasta, Carme Sagués, que va viure de molt a prop l'afició del seu pare pel setè art; per altra banda, Xavier Bagué, descendent d'un dels fundadors de l'escola protagonista del film, i que s'ha decantat per la política d'esquerres a causa, en part, de la diferència de classes que veia de petit entre els seus parents i els nens de l'orfenat.

El fet detonant per començar a rodar aquesta pel·lícula va ser la troballa d'*Imitando al faquir* per part de la codirectora Elisabet Cabeza en una reunió d'antics alumnes del Col·legi del Roser, ja que el seu pare hi havia estudiat de nen. La pel·lícula en si és un homenatge al seu pare i a tots els nens que van participar en el film i que ara ja no hi són.

Potser algú pensa, com la parella que va marxar al principi de la projecció, que si no s'està vinculat d'alguna manera amb el film no se sent res d'especial. Van molt errats. Aquest film arriba molt més enllà. Parla del passat i també del present i d'un altre tipus d'història, diferent de la que sempre ens han explicat. No és la història dels guanyadors ni dels herois, sinó la història de persones de carn i ossos, que han viscut experiències que no es poden deixar de banda.

La proposta: cinema independent a Barcelona

Us agradaria veure pel·lícules en versió original que no s'han estrenat a Catalunya? Voldríeu veure la Sala Apolo convertida en cinema? Us vindria de gust prendre una cervesa al costat de la vostra parella mentre gaudiu d'una bona pel·lícula? Cada dimarts la Sala Apolo projecta films que formen part de la iniciativa "Cinema Ambigu". Una bona alternativa a les sales comercials de la ciutat i un bon moment per conèixer els nous estils cinematogràfics.

Club Sala Apolo

Nou de la Rambla, 113. Barcelona.
www.sala-apollo.com

Anna May
Estudiant d'Enginyeria Química

Zona mediàtica

setmanari de comunicació **directa**

núm. 0 www.setmanaridirecta.info octubre 2005

Història recent de les lluites i moviments populars que han qüestionat l'actual model de societat

10 anys de transformació i creació de xarxes socials

Setmanari de comunicació 'directa'

En aquest espai de la nostra revista hem intentat sempre donar una visió diferent dels mitjans de comunicació, posant especial èmfasi en els que no formen part dels mitjans de comunicació de massa ni es mouen per interessos estrictament econòmics. Això és important en la situació actual, perquè aquests mitjans moltes vegades funcionen gràcies al voluntarisme desinteressat d'algunes persones, i per tant, la difusió que tenen és més aviat limitada. Són mitjans en què la informació no passa pel sedàs de cap sector empresarial ni es veu collada per cap subvenció.

Per això ara és important parlar del projecte de creació del nou setmanari de comunicació en català *directa*. Aquest setmanari de premsa escrita neix de la necessitat imperiosa de crear un mitjà dels moviments socials, des del qual es puguin difondre els diferents missatges i lluites i també perquè es pugui superar la criminalització a què sovint es veuen sotmesos aquests col·lectius per part de les institucions i dels grans mitjans de comunicació.

El nou setmanari de premsa escrita difereix també d'altres publicacions que s'emmarquen dins del teixit associatiu, bàsicament en dos punts: l'àmbit de distribució i el marc ideològic.

En altres números hem parlat de mitjans alternatius a escala local: *La Burxa* a Sants, *Masala* a Ciutat vella, *el pèsol negre* al Berguedà i al Bages, o

el *Contra-Infos* a l'àrea metropolitana, i més enllà, només en espais de col·lectius socials. La novetat d'aquesta publicació és que vol tenir un àmbit de distribució molt més ampli que englobi diverses regions del país, que inicialment seran el Principat, la Franja de Ponent i la Catalunya Nord (el País Valencià ja compta amb un setmanari propi, *l'avanc*). La distribució es farà a centres socials i a quioscs triats selectivament i en un inici tindrà una tirada de 3.000 exemplars que segurament arribarà de seguida als 5.000 i esperem que a més, més enllà de les subscripcions, que són bàsiques per a un mitjà d'aquestes característiques. Es tracta, doncs, d'un projecte molt ambiciós i interessant per la seva independència, pluralitat i perquè tindrà una periodicitat setmanal, una tirada important, 28 pàgines molt ben maquetades, si ens fixem en el número 0, que ja ha sortit, amb vuit pàgines a color, paper de qualitat i uns continguts realment atractius.

L'altra gran diferència rau en l'àmbit ideològic. *directa* pretén abastar diferents lluites i moviments socials diversos. Des d'aquest punt de vista té un plantejament ben obert que supera el d'altres publicacions més classificades ideològicament (esquerra independentista, moviment okupa, llibertaris, ecologistes, sindicalisme combatiu, etc.).

De moment ja ha aparegut el número 0, i es pot trobar en diversos locals i seus socials d'entitats, associacions i col·lectius d'arreu del país. També es

pot consultar el web de la revista: <http://www.setmanaridirecta.info/>.

S'ha previst que se n'editi un altre abans del número 1 que apareixerà la diada de Sant Jordi. Fins llavors hi ha molta feina a fer: cercar anunciants, subscriptors, col·laboradors, fer presentacions, etc. En aquest sentit, el treball previ que estan desenvolupant és similar al que van fer les persones que tiren endavant el *Diagonal*, un periòdic quinzenal que s'edita a Madrid.

Aquest projecte suposa un salt qualitatiu notable, perquè supera algunes barreres ja esmentades i canalitza la important puixança dels col·lectius populars i moviments socials arreu del país. A més, en l'elaboració hi ha implicades persones amb experiència en altres mitjans de comunicació alternatius com són, entre d'altres, la publicació setmanal i mural *Contra-Infos* (que passarà a ser la pàgina central del *directa*), *La Burxa*, *Masala*, el *Diari de la Pau*, etcètera.

En el futur *directa* pot esdevenir un referent per als moviments socials als Països Catalans. Un veritable node d'intercanvi d'experiències i situacions que pot arribar a ser un catalitzador que permeti que "una altra informació" arribi al públic en general.

Boi Sagarra
Estudiant de Biologia

Pep Cara
Serveis Lingüístics

Zona de música

Romaní

Els antecedents

Malgrat que Cheb Balowski anunciava el dia 30 de setembre, durant les festes de Sarrià, que aquell seria l'últim concert que faria —almenys fins a l'estiu—, alguns dels components del grup ja han engegat altres projectes musicals. Aquest és el cas, per exemple, d'en Jordi Herreros —el percussionista, per als qui no en reconeixen els noms—, en Jordi Marfà —el violinista— i en Daniel Pitarch —l'acordionista i teclista—, que ara s'han agrupat sota el grup Romaní —nom significatiu que designa tant el nom de la planta catalana com el del poble i l'idioma gitanos (que nosaltres anomenem *caló*)—, juntament amb la Lúdia Domingo al contrabaix.

La música

La música que ens ofereix Romaní neix de la unió de les músiques tradicionals jueva —que s'anomena *klezmer*— i gitana de l'est d'Europa. Aquesta fusió de músiques molt concretes d'aquestes comunitats dona un resultat que en certa manera s'assembla a la música d'Hongria, Macedònia o Sèrbia, entre d'altres països —com ara els EUA, atès que des de principi del segle passat hi van emigrar molts jueus del centre-est d'Europa—, i que en definitiva sobta en tant que és, si bé curiosa, també molt divertida.

Així, com que la base de la inspiració de Romaní és la música popular, les cançons i melodies que compon no tenen una forma estrictament definida, sinó que es caracteritzen per la llibertat en tots els aspectes, des de la formació fins a l'arranjament. Per exemple, els instruments bàsics amb què Romaní interpreta les cançons són el violí, l'acordió —que s'utilitzen fonamental-

ment a l'est d'Europa—, el contrabaix i la percussió —que en Jordi alterna tant amb un *derbuka* (instrument que es toca al Magrib, a Turquia i als Balcans) com un *cajón peruano* (utilitzat normalment en les formacions de flamenc).

Per això, com a conseqüència de l'originalitat de Romaní en la barreja de sons, i a causa també que la música que crea pertany a una tradició diferent a la catalana, sonen harmonies, compassos i ritmes als quals la nostra oïda no està acostumada. No obstant això, són elements que si bé entren molt ràpid quan s'escolten —el ritme s'encomana molt fàcilment—, quan s'analitzen o s'intenten racionalitzar generen, de segur, estranyesa.

Concerts

Després de la íntima inauguració de Romaní a la biblioteca Vila de Gràcia el 6 d'octubre, preveuen altres concerts a les ciutats de Girona —al novembre—, Barcelona —al desembre— i Tarragona —el 26 de gener al Groove Bar. De totes maneres, si algú vol estar més al dia sobre quan i on continuaran sonant —a banda d'altres aspectes relacionats amb el grup—, pot posar-se en contacte directament amb ells a l'adreça de correu electrònic romanigrup@yahoo.es.

Cheb Balowski

Finalment, pel que fa als altres components de Cheb Balowski que han pres camins alternatius, en Yacine —el cantant—, en primer lloc, actualment col·labora en l'agenda de COM ràdio i toca en un grup anomenat Nour (*llum* en àrab) amb el qual pretén oferir una nova visió de l'encreuament medite-

rrani, per mitjà de música càlida, bases denses i amb cos, *groove* i *funk*, electricitat i melodies. En Marc —el baixista— i en Tito —el trompeta—, en segon lloc, també toquen en altres grups —en Marc en La Kinky Beat i alterna la seva passió amb la de fer de tècnic de so. En Sisu —el darrer saxofonista del grup—, a banda de tocar de vegades amb la banda de directe de Sanjosex, toca en el grup Tarannà, que és una evolució de *Con la música a otra parte*, que va gravar i distribuir de manera gratuïta, i preveu enregistrar al novembre uns quants temes propis cantats en català que barregen *jazz* i *rock*.

D'altra banda, aprofitant que s'acosten èpoques nadalenes, Cheb Balowski ha compost la cançó "El dimoni ha fet un crit" per al disc *Altres cançons de Nadal* que edita cada any Música Global, i per si fos poc, també canta una cançó per a la Marató de TV3, que és una versió del «Non, je ne regrette rien» de l'Edith Piaf i que s'ha gravat a l'estudi d'en Marc Parrot amb alguns músics de la seva banda.

Eva Gomàriz

Estudiant del doctorat Llenguatge i Variació

Trepitjant la zona

Els tresors amagats del Raval: la Biblioteca de Catalunya

Aprofitant els dies del Festival de Cultura del Raval, la Biblioteca de Catalunya obre les portes per tal que ens endinsem en el fantàstic món que conté. S'ubica en un dels complexos arquitectònics més emblemàtics de la ciutat: l'antic Hospital de la Santa Creu, construït cap al 1401 per ordre del rei Martí l'Humà. Just després de travessar la porta d'entrada al pati interior de l'edifici deixem enrere tot el tràfec i bullici del barri del Raval per transportar-nos a una atmosfera de calma i tranquil·litat enmig dels tarongers i de les grans pedres que formen les parets de les antigues construccions. És un espai de trobada, on conflueixen diferents persones. Per una banda, els joves que estudien a l'Escola Massana, per altra, els intel·lectuals i erudits que visiten algun dels equipaments culturals del recinte, com l'Institut d'Estudis Catalans o la mateixa Biblioteca de Catalunya.

Comencem la nostra visita després d'un bon esmorzar al bar El Jardí, situat al mateix pati i gairebé sense alè a causa dels alts esglaons que hem de pujar abans d'atansar-nos a la porta. La primera sala on s'arriba és la Nau de Ponent, que ens porta cap a la sala de consulta general, on es conserven les fitxes i els antics catàlegs de tots els llibres de la Biblioteca que van arribar abans del 1990. Ara tot es fa de manera informatitzada, mitjançant la catalogació en línia, que permet consultar el fons de la Biblioteca sense necessitat de desplaçar-se. Els catàlegs antics han quedat obsolets. Des de l'entrada també hi ha accés a la sala Prat de la Riba, que és l'espai de consulta de reserva, on es troba el patrimoni més valuós de la institució.

Contrastant amb la solemnitat de la sala, al costat mateix hi trobem el Pont de Vidre que dona al jardí d'Egipcíaques, on hi ha, quatre pisos sota terra, el magatzem de la Biblioteca, inaugurat el 1998.

La Nau de Tramuntana disposa de cabines per als investigadors que vulguin consultar els documents i necessitin un espai propi. En aquest espai hi trobem exposat un document amb el registre d'entrada a l'Hospital de Rafael de Casanoves, l'any 1714, en què se'l feia passar per mort per tal que no fos perseguit per les tropes de Felip V. Va estar-se uns dies a l'Hospital i després va fugir a Sant Boi a casa d'uns familiars. Un altre personatge conegut que va fer estada a l'Hospital va ser Antoni Gaudí, just després de ser atropellat per un tramvia. L'home anava sense identificació i, en principi, no el van reconèixer i el van confondre amb un captaire. Quan es van

adonar de qui era, el van portar a una sala per a ell sol, on poc després va morir.

Continuant la nostra visita, trobem diverses sales on es mostren les diferents donacions que han fet personatges tan il·lustres de la cultura catalana com Frederic Marès i Isidre Bonsoms.

Una altra dependència que cal destacar és la sala Cervantina, que acull una de les millors mostres de l'obra de Miguel de Cervantes, qui tenia una gran estimació a la ciutat de Barcelona, tal com queda reflectit en *El Quixot*. Justament aquests dies la Biblioteca de Catalunya, en el marc del IV Centenari de la primera publicació del *Quixot*, ens ofereix la possibilitat de visitar, fins a finals de gener, una exposició dedicada a l'enginyós *hidalgo* i als llibres que apareixen a la novel·la: *El Quixot. Un heroi de paper, els papers d'un heroi*.

Sortint de l'exposició, no hi ha res millor per acabar la visita que una vista panoràmica des del balcó gòtic, des d'on s'observa el majestuós pati del recinte —des d'on hem iniciat la visita—, presidit per la creu barroca del segle XVII, obra de Bernat Vilar.

Gràcies a aquest recorregut hem pogut constatar que la cultura és cosa de tots. La cultura no ha de ser d'accés restringit, reservada per a una minoria, ans al contrari. La Biblioteca de Catalunya és una bona oportunitat per apropar-nos a la cultura catalana: durant gairebé cent anys ha estat compilant documents sobre la nostra identitat col·lectiva per fer-nos-els arribar, i esperem que ho continuï fent com a mínim cent anys més.

Adelina Itó

Estudiant de doctorat d'Història Contemporània

Anna May

Estudiant d'Enginyeria Química

Ciberzona

El català a Internet

Dins l'immens magma que suposa la xarxa avui, i lluny del que podríem pensar, ens ofereix la possibilitat de donar a conèixer el català, com a llengua minoritària i d'ajudar perquè es conservi i es recuperi en territoris on el reconeixement oficial és més baix o nul. És precisament en els llocs en què el català té un reconeixement menor on la xarxa té un paper més important. Pot actuar com a agent de manteniment de la llengua i, d'aquesta manera, ajudar a crear un cos de coneixements en català vinculat a l'ús de noves tecnologies, cosa que el fa evolucionar i mantenir-se viu.

A banda de les pàgines web que engloben tots els territoris de parla catalana per la temàtica que tracten, de les quals ja hem parlat en números anteriors, podem trobar-hi moltes i variades iniciatives.

A la Catalunya Nord, a Perpinyà, ràdio Arrel ens ofereix la possibilitat d'escoltar en directe la ràdio que s'emet a Perpinyà i en català <http://arrels.net/>

A la Comunitat Valenciana podem trobar-hi un portal, www.valencianisme.com en què ells mateixos s'anomenen "valencianistes de construcció". Diuen que volen agrupar totes les tendències del valencianisme sense excloure'n cap; crear un espai de convivència. Intenten transmetre l'ideari valencianista, a partir de valors com ara la sostenibilitat i el civisme tot procurant que no es perdi la llengua i lluitant per la sobirania del territori.

D'altra banda, a la Franja de Ponent podem trobar-hi diverses associacions (educatives, culturals, científiques, etc.) i alguna botiga especialitzada que col·laboren amb el portal www.franja-deponent.net. Des d'aquest lloc podeu accedir a notícies de tota mena relacionades amb la Franja, un fòrum, enllaços a tots els webs que hi col·laboren, inclòs www.racocatala.com/franja-deponent/, una web des del qual podreu atansar-vos a les pàgines web dels diferents municipis que componen la Franja, de lingüística, notícies d'actualitat i diversos articles que parlen de llengua i territori. També disposa d'un centre de recursos culturals i pedagògics dins l'àmbit de la Franja i d'un directori d'escriptors de la Franja de Ponent.

A les Balears, últimament, amb el retorn de mitjans de comunicació propis en català, podem trobar-hi diversos àmbits en els quals destaca el català. Ha estat, a més, just abans d'aquesta recuperació que els vincles amb els mitjans catalans han estat més forts i propostes com ara la ràdio per Internet

han permès als illencs escoltar la ràdio en català. Prova de la recuperació de mitjans de comunicació en català són el *Diari de Balears* www.diaridebalears.com, la pàgina web del recentment inaugurat Canal 4 i moltes més que apareixen al web del Sindicat de Periodistes de les Illes Balears (SPIB), www.speriodistes.com/quiosc.htm.

Paral·lelament hi ha hagut un moviment ciutadà a la xarxa que ha permès l'aparició d'un munt de pàgines personals de catalanoparlants de les Balears en què s'usa el català amb normalitat.

Fins i tot l'Alguer té diversos webs en català i d'altres que es relacionen amb la llengua, concretament a <http://www.evasionworks.com/alguer/> s'exposen tots els recursos i la informació que relacionen la ciutat amb el català i Catalunya. Tenen una petita secció d'història, llengua, informació sobre els Països Catalans, recursos per moure's per la ciutat, com ara mapes o enllaços de companyies de transport que hi arriben...

A Andorra, on el català té un reconeixement oficial, podem passejar-nos per l'ampli ventall de webs interessants que referenciem al final del text.

A part dels webs o els portals disponibles en l'àmbit lingüístic català també hi ha infinitat de webs promoguts per catalans que viuen a l'estranger. No és només en l'àmbit de casa nostra que s'intenta preservar la llengua; el fet que la societat civil s'impliqui en el projecte, sense ser-ne conscient, impulsant webs en català, la manté viva i l'activa en les persones que són fora.

Mireia Humà
Estudiant d'Infermeria

Enllaços:

Catalunya Nord:

<http://perso.wanadoo.fr/catnet/>
<http://jppujol.club.fr/index.html>

País Valencià

<http://www.tabarca.com/top.php?idioma=val>

La Franja

<http://www.racocatala.com/franjadeponent/>

Balears

<http://www.mallorcaweb.net/catalarago/>
<http://www.speriodistes.com/quiosc.htm>

l'Alguer

<http://www.evasionworks.com/alguer/>

Andorra

<http://www.andorra1.ad/>
<http://www.caa.ad/>
<http://www.atv.ad/index.asp>
<http://www.ura.ad/>

Fora de l'àmbit catalanoparlant:

<http://wiccac.org/defora/>

Zona de Teatre

'El Mètode Grönholm'

El mètode Grönholm, de Jordi Galceran. Direcció de Sergi Belbel. Escenografia de Paco Azorín. Vestuari de M. Rafa Serra. Il·luminació de Kiko Planas. Intèrprets: Jordi Boixaderas, Lluís Soler, Roser Batalla i Jordi Díaz. Barcelona, Teatre Poliorama, octubre 2005

"Grassa, veu de pito, *moraca*, massa pit, no sap ni donar la mà..."; aquests comentaris pertanyen a una selecció de personal duta a terme per una important cadena de supermercats. Algú va trobar aquests documents en una paperera qualsevol de Barcelona al costat de les fitxes i dades de les aspirants a caixeres. Aquest episodi grotesc va servir d'inspiració a Galceran per escriure el seu efervescent *Mètode Grönholm*, una àcida crítica als processos de selecció de personal, al capitalisme i a l'individualisme del món empresarial.

L'any 2002 Galceran participa en el projecte T6 del Teatre Nacional de Catalunya (TNC), un programa que pretenia impulsar la creació textual oferint als dramaturgs la possibilitat d'escriure i estrenar les seves obres. Dues setmanes al TNC van ser suficients perquè el *mètode* de Galceran passés d'estrena a fenomen teatral. Molts van augurar la trajectòria de l'obra i fins i tot van aventurar que gaudia de tot allò necessari per fer el salt al cinema, com finalment ha succeït.

D'aleshores ençà, *El mètode Grönholm* ha esdevingut l'obra de més projecció internacional de Galceran. Actualment es representa en teatres d'arreu del món i allà on va, l'èxit l'acompanya. A Catalunya porta quatre anys en cartell i continuen exhaurint-se les localitats en cada una de les representacions.

Quatre aspirants al lloc d'alt directiu d'una multinacional són citats a l'onzena planta d'un gratacel, una dona i tres homes. No hi apareix cap representant de la companyia,

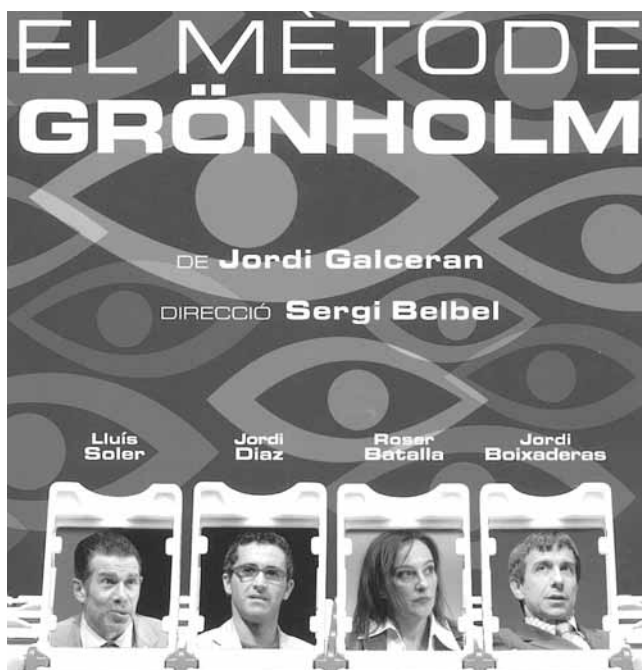
ningú no els entrevistarà. El desconcert i nerviosisme dels personatges s'encomana al públic automàticament i tots els fets que s'esdevenen des d'aleshores són absolutament imprevisibles. Comença l'espectacle. Als aspirants se'ls plantegen una sèrie de proves personalitzades que arriben del no-res; no saben qui les formula, no saben qui hi ha darrere de tot plegat, no saben a qui han de dirigir-se. L'angoixa i el desig dels personatges d'obtenir el càrrec crea un clima enrarit i patètic que arrenca del públic les primeres rialles. I és que *El mètode Grönholm* és una comèdia; una ridiculització del que tots podríem arribar a fer per allò que desitgem o per agradar algú altre. Aquest és l'ingredient de l'èxit: l'autor plasma amb ironia les reaccions dels aspirants i aconsegueix teixir amb precisió un diàleg que de tan patètic sembla real.

Cada un dels personatges pretén ser l'escollit i acaba mostrant una part gens sincera de si mateix. En tot moment l'espectador aprecia com els protagonistes ambicionen el càrrec encara que d'això en depengui la seva individualitat. Tots estan disposats a fer de candidat perfecte, tots volen ser l'aspirant seleccionat encara que hagin de sacrificar ser ells mateixos o arruïnar els altres aspirants. Com un joc de nines russes: una obra de teatre dins d'una altra. Una de les dues és ficció, però n'hi ha una altra de tan semblant a la vida real que és potser aquesta la que desperta les rialles catàrtiques de l'espectador.

Oportunament, o potser amb oportunisme, aquest setembre, mentre l'obra de teatre encara recull aplaudiments, s'ha estrenat la pel·lícula *El Método*, de Marcelo Piñeyro, inspirada en el text de Galceran. Els protagonistes s'han multiplicat i el que més sobta és que la versió cinematogràfica s'ha transformat en un drama i ha abandonat el to sarcàstic que tant caracteritzava la comèdia de Galceran.

No deixa de sorprendre'ns el fet que cinema i teatre simultaniegin la mateixa obra. Sembla clar que part de l'èxit de la pel·lícula prové, sens dubte, de la bona fama que continua semblant l'obra de Galceran. En plena efervescència del fenomen teatral, els productors de la pel·lícula han sabut aprofitar l'ocasió i recollir (o potser fins i tot *robar*) un públic que ja hi va motivat. És el mercantilisme de l'art i la lluita per les audiències, ambdues tan poc ètiques com el mateix mètode Grönholm.

Aida Mallorquí
Estudiant de Psicologia

Zona de Lectura

'Literatures de l'exili'

El Centre de Cultura Contemporània de Barcelona acull des del 5 d'octubre fins al 29 de gener de 2006 aquesta exposició que recorda i rememora l'èxode literari català que es va produir durant els compassos finals de la Guerra Civil i un cop va acabar. Es tracta d'una reconstrucció de les vivències de milions de persones; són situacions que parlen d'una experiència universal que ha esdevingut emblemàtica de la condició contemporània. Tot això es reflecteix en les obres, les veus, les imatges i els documents dels escriptors i intel·lectuals catalans de l'època.

A través dels testimonis dels escriptors assistim primerament a la sortida de Barcelona i de Catalunya, posteriorment, a la precarietat de la vida a l'exili en els diferents refugis i camps de concentració, i més tard, a causa de l'entrada dels nazis en territori francès, podem veure com es passa de l'exili a la diàspora, ja que molts dels intel·lectuals, per por, creuen l'oceà i es traslladen a diferents punts d'Amèrica, com ara Mèxic o Xile.

Aquesta exposició ens mostra material inèdit divers; per exemple, hi trobem documents tan destacats com ara expedients judicials o cartes personals dels exiliats en què es poden comprovar les penúries econòmiques que van viure durant un temps, abans de prendre la cruel decisió de tornar o no a territori català. Són molt sorprenents alguns testimonis d'escriptors que maleeixen la seva sort poc després de la fugida, com ara "la primera nit d'exili, amb la consciència de la total fallida", de Carles Pi i Sunyer, o bé Josep Carner amb les paraules següents "home

perdut entre un manyoc de vinyes, oh malaventurat!!".

En els anys de la Transició es va popularitzar la imatge d'intel·lectuals i polítics a l'aeroport en retrobar-se amb la gent del país, en un acte de reparació simbòlica. Però no hi ha un únic moment per al retorn. Alguns es van reincorporar de seguida; d'altres van ser fora més de vint anys; d'altres no

van tornar mai. Xavier Benguerel va escriure que l'exili no té final, i que l'exiliat ho és per sempre. En resta l'obra. Novel·les, llibres de poemes, memòries, assaigs, escrits a París i a Ginebra, a Mèxic o a Santiago de Xile. I també a Barcelona, a partir de les experiències i els records de la diàspora. És just comentar que una vegada finalitzada l'exposició aquí a Barcelona, es traslladarà cap a Ciutat de Mèxic, Buenos Aires i Santiago de Xile, on encara ara hi viuen centenars de persones descendents d'aquests exiliats coneguts o anònims de la Guerra Civil espanyola.

Tothom pensa que en sap molt, de la Guerra Civil espanyola, i alhora tothom coneix algú que la va patir o que es va haver d'exiliar, però sovint tendim a oblidar tot el que va passar, perquè la guerra va ser molt més que els tres anys de conflicte en si. La

dictadura posterior del general Franco va marcar el futur i la vida de tota una generació de persones que van veure la seva vida marcada i canviada per sempre. Aquesta exposició ens mostra on van anar les persones més influents de l'època i ens explica també el que va significar aquest èxode per a centenars d'homes i dones que van patir l'experiència de l'exili que en molts dels casos seria definitiu.

Els relats i testimonis de molts d'aquests personatges, importants per a la història i la llengua de Catalunya ens donen mostra que mai no es van rendir en la seva lluita; que fins i tot quan les penúries eren més extremes continuaven pensant en el seu país i en el que ells creien. És cert que l'exili el van patir moltes més persones de manera anònima, però probablement mai no s'havia aconseguit reunir tant material de personatges públics que es prenen com a exemple de la societat i de la problemàtica del moment.

Les exposicions com aquesta i com moltes altres que hi ha hagut últimament —la primera que em ve al cap és "Les presons de Franco"—, ens han d'ajudar a reflexionar perquè tot això no torni a succeir mai, perquè els joves que ja han nascut plenament en la democràcia i ja no tenen l'estigma de la dictadura franquista o la Transició mirin el futur amb optimisme, sense deixar de pensar en els errors que es van cometre en el passat i en tot allò que van comportar.

Adelina Itó

Estudiant de doctorat d'Història Contemporània

Llibreries de vell, una opció per a tothom

Últimament, no us heu adonat que sembla que els llibres portin una data de caducitat? Quan aneu a qualsevol llibreria a buscar un llibre que algú us ha recomanat trobeu que està descatalogat, que se n'ha exhaurit l'edició o que no saben quan es tornarà a reeditar.

El volum de publicació és tan gran que fa que tot sovint ens costi trobar llibres que fa més de cinc anys que van ser publicats. De l'èxit de la primera edició depèn que se'n facin més edicions; si aquesta no ha tingut gaire èxit, acaba en part a llibreries d'ocasió. També les restes de col·leccions de llibres que es venen en els quioscos o juntament amb els diaris poden acabar en una llibreria d'ocasió. Aquestes llibreries són una bona alternativa per trobar tant llibres antics com moderns que estan descatalogats o que amb motiu de canvis en les edicions posteriors han estat retirats del mercat.

A tot Barcelona podem trobar-hi un munt de llibreries que es dediquen al llibre d'ocasió. En moltes d'aquestes llibreries hi trobareu tant llibres d'ocasió com llibres nous.

Avui dia fins i tot podem trobar a la xarxa algunes llibreries que ens ofereixen obres a un preu molt assequible i de la mateixa qualitat que en la resta d'establiments.

Una altra possibilitat és entrar als webs de grans llibreries que disposen d'un estoc considerable i que de tant en tant, per renovar-lo, ofereixen llibres a baix preu a través d'Internet. És el cas del web de la Casa del Llibre, en què trobem una secció de llibres d'ocasió.

Mireia Humà

Adreces:

Llibreria Balear
C/ Indústria, 260
Barcelona

Llibreria Dàvila
C/ Hospital, 66
Tel. 934 412 009
Barcelona

Happy books

C/ Pelai, 20
C/ Provença, 286 i
Passeig de Gràcia, 77
Tel. 934 870 031

Llibreria Príncipe

C/ Príncep de Viana, 1

Carrer de l'oci

C/ Calàbria, 33-35
Tel. 934 236 642

El sofà literari

Ets una persona amant de les lletres? Potser ets un d'aquests personatges que el diccionari defineix com a *lletraferit*? El que t'ofereix en aquesta secció és un espai en què el llibertinatge, la gratuïtat i la feblesa de l'esperit impera. Si ets com tants d'altres i escrius reflexions, versos, relats, contes, frases, diàlegs... per què no ho comparteixes? Tens algun relat curt amagat entre els llençols?

Aquesta és la teva oportunitat!!

Envia'ns les teves mentides, els teus recels, les teves pors, les alegries, les desgràcies, els somnis, els miracles o bé un escrit com qualsevol altre. Recorda que aquest espai el fem totes i tots; es comparteix... enxarxat@slc.ub.edu

El perquè de tot plegat Volum II

Intentem escriure i els que no som professionals i tampoc no ho serem mai ens trobem amb el problema de la inspiració. Intentem escoltar música per trobar la llum i al final acabem amb mal de cap; ens despullem davant del món per trobar el bon camí i acabem refredats; intentem fumar-nos un *porret* per aconseguir seduir i el resultat pren forma de son profund. Però tot i així continuem intentant escriure.

Busquem el perquè de tot plegat. Continuem buscant. Després t'adones que un senzill petó és la solució a tots els teus mals intel·lectuals, acadèmics, filosòfics, futbolístics...

Un petó d'Ella. L'endemà, el temps fa la resta. Et despertes i fa sol, la tardor t'envia aquell aire nostàlgic i veus passar els avis amb els seus néts que encara no parlen. Només aquest tipus de diumenge et fa entendre el perquè de tot plegat. El volum dos només fa referència al segon petó, que per sort o per desgràcia va ser molt diferent del primer.

Alfred Verdaguer
Estudiant de Farmàcia

Aquí teniu la CONTINUACIÓ guanyadora del relat *SNIF* de l'autor Pablo Martín, que va aparèixer en l'anterior número d'ENXARXA'T. L'autora d'aquest conte és Anna May. Enhorabona!

'SNIF'

I és que aquest cop m'he oblidat de treure'l a passejar a fora perquè pugui fer les seves necessitats. És molt net, el meu gos, i potser el tinc massa consentit, ja que si algun dia, com avui, em descuido de baixar-lo al carrer, munta un gran concert de plors i gemecs.

Quan sóc al parc de davant de casa, veig una colla de mares assegudes als bancs tot fent petar la xerrada, esperant que els seus respectius fills es cansin de pujar i baixar dels gronxadors i tobogans que han instal·lat tot just fa uns dies. Com que és la nova atracció del barri, els nens s'hi volen quedar fins ben entrat el capvespre, i les mares han descobert que els bancs són un bon lloc per xafardejar sobre tot i tothom i que resulta molt més barat que passar la tarda al supermercat o als bars dels casals d'avis. De sobte un nen fa un gran i sorollós xiscle seguit d'un plor continuat i va corrents, tot i que una mica coix, cap a la seva mare. Sembla que ha caigut del gronxador i s'ha fet mal al genoll, el té ben pelat i ple de sang que li regalima per la cama. No sé si per solidaritat envers el company o potser per inèrcia, dues nenes també es posen a gemegar a la vegada i se'ls omplen els ulls de llàgrimes.

El gos ja ha dipositat els seus excrements al costat d'una alzi-na del parc. Després de recollir-los amb una bossa de plàstic i de llençar-la al contenidor més proper, decideixo tornar-me'n immediatament cap al pis, ja que allà almenys m'hauré salvat de tants plors.

En el moment que estic a punt de ficar la clau al pany de la porta, sento uns altres plors. El meu cap està a punt d'esclatar. Per uns moments no en faig cas, ja que penso que, arribats a aquest punt, són tot imaginacions meves. Després m'adono que són plors reals, i veig, en girar-me, que provenen d'un home que és la viva imatge del típic pallaso, amb la perruca arrissada i vermella i les sabates deu números més grans. Quan veu que l'estic mirant fixament tot embadalit, s'adona que no està sol i para de plorar de cop. "Bona nit", li dic amablement per sortir del pas, tot girant-me per tornar a entrar la clau al pany. "Bo-bo-bona nit", em contesta encara somicant. "I per-perdoni per l'espectacle". Tinc la impressió que l'home té ganes de xerrar i que no té ningú que l'es-

colti. La meva intuïció no va per mal camí, ja que seguidament em continua parlant. M'explica que fa poc que és a la ciutat, ja que ha vingut amb el nou circ que s'ha instal·lat recentment al costat de la plaça Major. Treballa de pallaso en el mateix circ fa més de vint anys i d'un dia per l'altre s'ha adonat que no es veu amb cor de fer cap altra funció. Sembla que se li han acabat les ganes de riure i, ara, en comptes de riure, es posa a plorar dalt de l'escenari. M'explica que la seva feina és molt dura, ja que cada dia l'obliga a estar feliç, a mostrar un bon somriure d'orella a orella i a fer riallades sonores i contínues funció rere funció, per molt trist que estigui o per moltes desgràcies que li hagin pogut passar.

Tan ràpidament com puc, em desfaig del pallaso de la manera més cordial possible, entro a l'edifici i pujo les escales corrents. Sembla que avui el món s'hagi confabulat contra mi per fer-me veure que no és tan difícil plorar. Jo m'escapo al meu refugi. Em vull protegir de la tristor i les misèries del món. Quan em fico al llit, però, el meu cervell no para de fer voltes i més voltes. Els somnis sembla que m'aclareixen i m'ordenen els conceptes que divaguen pel meu cap. M'adono que, malgrat tot, sóc feliç.

A la tarda, després de l'assaig, el director em felicita: "Molt bé xicot, has plorat d'una manera molt realista avui! M'has d'ensenyar la teva tècnica". "No és pas mèrit meu, senyor. És el món que m'ha ajudat, tot despertant-me les aptituds que tenia adormides". Quan acabo la frase, ja ni m'escolta, però no em preocupa. Surto a fora al carrer i, com que fa bon dia, em compro un gelat. A veure què em toca aprendre avui.

Anna May
Estudiant d'Enginyeria Química

Crèdits de lliure elecció, curs 2005-2006

La llengua catalana i les tecnologies de la informació i de la comunicació (10 h)

➔ 5 i 12 de maig (divendres, de 9 a 14 h)
Campus de Sants

En aquest curs es donen a conèixer programes informàtics que automatitzen o faciliten tasques relacionades amb la comunicació, com ara la traducció o la correcció de textos escrits.

Curs de formació per a l'acollida lingüística i cultural (10 h)

➔ 17 i 22 de març (divendres i dimecres, de 9 a 14 h)
Campus de Diagonal

Aquest curs es planteja com a objectiu que els estudiants catalans reflexionin sobre les estratègies més adequades per dur a terme l'acollida lingüística i que coneguïn els

recursos que l'alumnat de la UB té a l'abast per participar en aquest programa. En acabar el curs, els alumnes que vulguin portar a la pràctica l'acollida tindran la possibilitat de participar en un intercanvi cultural (10 hores) amb un estudiant castellanoparlant.

EuRom4, aprenentatge simultani de llengües romàniques (30 h)

➔ Del 17 de febrer al 28 d'abril de 2006 (divendres, de 9 a 12 h)

Facultat de Filologia

Eurom4, un projecte de diverses universitats europees, proposa aprendre a llegir de manera simultània el portuguès, l'italià i el francès. Tot l'aprenentatge es basa en el bagatge lingüístic que tots tenim, el de la llengua materna i en la gran proximitat d'aquestes llengües.

Inscripció: del 30 de gener al 10 de febrer de 2006 • Secretaria dels Serveis Lingüístics. Universitat de Barcelona
Melcior de Palau, 140. 08014 Barcelona • Metro: Sants-Estació. Tel. 934 035 478

pensa

VIII PREMI D'ASSAIG FILOSÒFIC UB
PER A ESTUDIANTS

Tema

Totes les dimensions del pensament filosòfic

Característiques

Pot participar en aquest certamen l'alumnat que estigui matriculat de primer, segon o tercer cicle a la Universitat de Barcelona. S'estableixen dues categories diferents en funció del cicle de cada estudiant.

Termini

15 de febrer de 2006

Lloc de presentació

Secretaria de la Facultat de Filosofia
C/ Baldiri Reixac, s/n
08028 Barcelona

Per a més informació

www.ub.edu/xdl/premis/pensament/

L'ENXARXA'T ARA TAMBÉ A LA XARXA

Estrenem la versió digital de la revista de la Xarxa de Dinamització Lingüística de la Universitat de Barcelona (UB). En aquesta versió digital hi trobareu tots els números de la revista, i espais per comentar i opinar sobre els articles i participar en els jocs lingüístics. Cerqueu-la a: <http://www.ub.edu/enxarxa/> i passegeu-vos-hi!

Programari en català de lliure distribució

Aquest CD-ROM inclou, entre altres aplicacions, el programari de lliure distribució en català i la nova versió de l'Open Office 1.1, l'AbiWord 2.04, el Gimp 1.0 i el Mozilla 1.5.

L'Open Office 1.1 és actualment el paquet ofimàtic més modern disponible en català. Aquest paquet conté un processador de textos, un gestor de fulls de càlcul, un programa de gràfics vectorials i aplicacions d'edició HTML i presentacions. A més, entre les noves característiques de la versió 1.1 hi ha la possibilitat d'exportar directament documents a format PDF, DocBook i presentacions en format Flash; i una millora en el rendiment. Així mateix, el programari afegeix eines de correcció ortogràfica en català i també en castellà, francès i anglès.

El nou programari, desenvolupat per la comunitat OpenOffice.org i traduït per Softcatalà, pot treballar amb una gran varietat de formats de fitxers, inclosos els del Microsoft Word, Excel i Power Point, per la qual cosa resulta més fàcil la migració a Open Office o l'intercanvi de documents amb usuaris d'altres paquets ofimàtics.

Quatre paraules amb... JAUME FIGUERES

El dijous 6 d'octubre alguns dels becaris de la Xarxa de Dinamització Lingüística de la Universitat de Barcelona i estudiants Erasmus i Sèneca vam anar de públic al programa de TV3 *El Club*, on vam tenir l'oportunitat de seguir en directe un dels programes catalans de més audiència a Catalunya en la seva franja horària. Per a tots els estudiants estrangers va ser una ocasió per implicar-se una mica més en la cultura catalana. A part, també van poder participar en la segona prova de tota la gimcana que fan per tal d'aconseguir un viatge al final del semestre. Vam marxar al migdia dels Serveis Lingüístics amb un microbús tots plegats i ens vam dirigir a les instal·lacions de TV3, en què després d'acreditar-nos tal com pertoca vam poder passar a una sala enorme on ens van oferir un petit aperitiu amb unes pastetes i uns cafetons per tal que arribéssim al programa ben animats. Poc després vam poder veure el capítol d'*El cor de la ciutat* i tot seguit vam entrar al plató, on vam poder disfrutar del programa en directe durant aproximadament dues hores.

El programa que presenta l'Albert Om fa un repàs dels diferents temes d'actualitat amb col·laboradors de gran prestigi. Cada dijous, a més, hi ha una secció dedicada al cinema feta pel reconegut crític cinematogràfic Jaume Figueres. Aprofitant l'ocasió no ens vam poder estar de fer-li unes preguntes sobre la situació del català en el món del cinema. De fet, l'entrevista va ser bastant ràpida perquè va ser just després que acabés el programa i disposàvem de poc temps abans no ens fessin sortir amb tota la resta de gent del públic.

L'experiència va ser molt positiva perquè els estudiants estrangers s'ho van passar molt bé i, a més, van estar en contacte amb un entorn totalment en català. Alguns ens comentaven que havia estat tota una experiència perquè era la primera vegada que anaven a la televisió i que, alhora, havia estat una ocasió perfecta per conèixer gent nova i veure nous ambients.

Aquesta és l'entrevista que Jaume Figueres ens va concedir molt amablement quan va acabar el programa:

Xarxa: Aprofitant que tenim tots aquests dies el Festival de Sitges, com explicaries la poca presència de pel·lícules catalanes?

Jaume Figueres: Poca presència? Què dius ara? El que passa és que hi ha moltes pel·lícules catalanes al Festival però el problema és que són parlades en anglès. Com per exemple *Frágiles*, del Jaume Balagueró, que està feta en anglès i més endavant també hi haurà la versió en català. A part d'aquesta pel·lícula també hi ha moltes *TV movies*. Però el cinema fantàstic català que es fa en aquest país, en el nostre país, es fa en anglès.

Xarxa: I així, quin és el futur de la indústria cinematogràfica catalana?

Jaume Figueres: Si tingués una bola de vidre per predir-ho... jo crec que la indústria com a tal no existeix, simplement hi ha alguns francitadors que funcionen bé com en Ventura Pons o alguna altra productora... però en el fons són individualitats; hi manca una estructura que ajudi perquè hi hagi una producció continuada.

Xarxa: I com veus el català com a llengua més enllà de la indústria cinematogràfica?

Jaume Figueres: Amb tota franquesa, jo crec que tot el tema de la llengua s'utilitza malament. Per exemple s'ha estrenat una pel·lícula que es diu *Otros días vendrán* que com que té coproducció catalana amb TV3 s'ha doblat en català i a mi, personalment, sentir parlar en català actors com Antonio Resines o Cecília Roth no té cap sentit. És a dir, si volem produir pel·lícules amb gent de fora de Catalunya que els deixin parlar amb la seva llengua perquè si no és una aberració total. El que passa és que si les pel·lícules es doblen en italià o alemany també es poden doblar en català que semblaria normal i sobretot trobo que les infantils encara amb més raó s'haurien de doblar.

Xarxa: Tu ets dels que t'emportes la feina a casa?

Jaume Figueres: En principi no, però això no vol dir que no vegi alguna pel·lícula o DVD a casa. Intento desconnectar bastant de la feina en la meua vida quotidiana.

Xarxa: L'última pel·lícula que has vist en català?

Jaume Figueres: L'última ha estat *Charlie i la fàbrica de xocolata*; la vaig

veure doblada en català, una feina molt ben feta.

Xarxa: Quina ens recomanes o valdria la pena anar-la a veure en català?

Jaume Figueres: Recomanaria *Wallace & Gromit: la maldició de las verduras* que em fa l'efecte que ha d'estar molt ben doblada perquè hi ha molta gent que treballa molt bé el doblatge en català.

Moltes gràcies.

Eva Gomàriz
Adelina Itó
Oriol Solà